

da, 1931. január 21.

Rádiókvartett. Wag...
solda, Verdi; Traviata...
0: Szólódalok.
9.445: Haydn, Mendel...
Saint-Saens, Thomas...
rt művei.

Hirdetések

mi akadémiát végzett...
tségeinek eleget tett, 23...
ember, ki a román, ma...
nyelvet szóban és írás...
írja, megfelelő alk...
setleges későbbeni be...
ges. Ajánlatokat „Sag...
a kiadó továbbit.

bejárattal szép uccai...
ozott szoba fürdőszoba...
adó. Str. Gen. Berthe...

zzel
rendelkező

ás izraelita tanár...
zonnalra, szakmájában...
vállalatnál, elhelyezke...
betársulhat. Cim: U...
manóczy u. 4.

ok jó módszerrel jut...
sal is. Cim a kiadóban...

sen fejt kóser tehén...
int egy tehéntől fejt...
ató Schwartz Ignác...
ében. Reg. Ferdinand...

brákat, könyvek ren...
magyar, német gym...
alamin levelezést je...
Szives megkeresés...
tő" jellegre kérek.

adó. Érdeklődni leha...
tónál. Regele Ferd...

Jen olcsó

vásár

5%

állítás

II.

dal
1-2 kötet,
ltak házból

megszomorítottak
et

1-2 kötet

mint a halál
Arthur
forradalom 3 k.
sága 1-4 kötet

g tudománya
nyek kincse
stavilagnézet
egismerése
illozófiája
tétika
és forradalom
mányok
berek
bbe

riai garnizon
k 2 kötet
falu 3 k.
zamezőkről 2 k.
denbrook ház 3 k.
döszekér 2 kötet

III.

let könyvosztály...
éttel vagy az össze...
mellett szállítanak

ÜZLET LELKE
UJ KELETBEN

XIV. ÉVF. • SZAM 17
Uj-Kelet, 1931
január 22 Csütörtök
5691 ÉV

Uj Kelet az egyeteme
és bányái zsidóság
napilapja
Cikkeink utánnymosat es...
forrás megjelölésével engedjük
meg
Kéziratokat nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

Ramássetter Robert

Taxa postala
platite in numerar
No. 224716-229

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel

MEZŐGAZDASÁGI BIZOTTSÁG

A sarlóvá hajlitott kard jegyében

Jezsajás próféta kétezer év előtt álmódzott arról az időről, amikor az összes kardokat sarlóvá hajlítják, az oroszán békén megfér a gödölyével s az emberek megunva a háborúságot, örvendeznek is egymásnak. És az álom, mindeztideig álom maradt: a kardok elesre fenne szolgáltak az embernek legyilkolására, az oroszán ma is felfalja a gödölyét s az emberek, illetőleg népek a kölesönös örvendezés helyett a kölesönös gyűlölet jegyében marangolták egymást. A háborúnak és a harenak nemcsak hadvezérei és tábornokai voltak és vannak, hanem filozófusai is. „Az élet harc” — hirdették mindeztideig ezek a bölcsek, akik verszompjas természetüket a gondolat hamis glóriájába csomagolták.

Csak a XIX. század ipari fejlődésével, a civilizáció és kultura elmélyülésével merült fel először az emberek gondolkodásában az a lehetőség, hogy a jölét és haladás harc, illetőleg háború nélkül is biztosítható volna. A világháború kitöréséig voltak is politikusok és hívők, akik kizárták tartották egy újabb nagyarányú vérengzés lehetőségét. Ezek a hívők és ezek a politikusok azonban keservesen csalódtak. Az imperializmus szelleme, párosulva a régi katonai államtípusból reánk maradt maratalóc-mentálitással, kibombantotta a világháborút s négy éven keresztül eszűlt meg az európai civilizáció és kultura vetett minden hitünk érvényességét. Négy éven keresztül a farkas és az oroszlán farkasabb és oroszlánabb volt, mint egyébkor, a kardok élet és sebhajító kegyetlenségét robbanó gránátok és gázbombák borzalmai fokozták és mélyítették el. A modern technika és civilizáció álarca lehullott s a huszadik század embere arcátlanabb barbárizmusában mutatkozott meg, mint valaha.

A világháború pusztításai és a nyomában következő szociális nyugtalan-ság, az egész Európán végigsöpörő forradalmak s a jelen naviában immár elviselhetlenné vált gazdasági válság azonban arra figyelmezteti még a leg-harciasabb politikusokat is, hogy — bár mennyire nehezükre esik ez — gondolkozzanak a háború és a béke ügye fölött. A világháború utáni évtized technikái „fejlődése” ma már oda vezetett, hogy egy világháború esetén a győzelem a hadakozó felek bármelyike részére illuzóriássá válna, ellenben a legyőzöttség s a teljes pusztulás borzal-mában minden nép és minden osztály egyformán részesülne. Oroszlán és bá-rány, anyagi szelidségű békebarát s a harc örjögésében tobzódó militarista egyaránt az enyészet zsákmányaivá válnának, akiknek hamvai fölött a sivatag szele fűtörészne.

Talán ez a megfontolás kényszerítette végre azokat az államférfiakat is a leszerelés gondolatának legalább rész-leges elfogadására, akik a világháború előtt s a világháború után leginkább voltak letéteményesei a harciaság és az imperializmus szellemének; akik nem okulva a világháború tanulságain, to-vább folytatták az önzés és a nyers ha-talmi szempontok politikáját, éppen ezért nem kis részben felelősek a reánk zudult világválság felidőzésében. Za-lesky, Briand és a többiek korántsem nevezhetők a jezsajási álom inkarnációi nak s ha ezek az urak, akik saját por-tájukon még mindig az imperializmus és az elnyomás rendszerének fentartói: a leszerelés mellett nyilatkoztak meg, úgy ezt csak egy hatalmas anyagi és erkölcsi kényszer nyomására teszik. A világháború vérben és aranyban

Curtius a lengyel-sziléziai terror megtorlását követelte a népszövetség ülésén

„Botrány, hogy amíg a nyugati államokban halomra gyűl a pénz, Kelet-Európában a leg-szükségesebb hitelműveletekre sincs pénz”

— mondotta Titulescu a népszövetségi Tanács gazdasági bizottságának ülésén

Ma alakítják meg az Európa-konferencia mezőgazdasági bizottságát

Genf, január 21. A népszövetségi tanács mai nyilvános ülését nagy érdeklődés előzte meg. Nagyszámu érdeklődő és az újságírók egész sora foglalták el helyeiket, még mielőtt a delegátusok megérkeztek volna. Henderson elnök nyitotta meg az ülést s bejelentette, hogy a német birodalmi kormány 1930 november 27, december 12, 17 és a német népszövetségi ligák uniójának 1931 január 7-i panasziratai alapján a lengyelfelsősziléziai választási visszaélések és más kisebbségi sérelmek és a poseni és pomerelleni kisebbségekkel szemben tanusított hatósági magatartás ügye van naprenden. Az elnök a bejelentés után Curtius dr német birodalmi külügyminiszternek adja meg a szólás jogát. A német külügyminiszter ismerteti a német panaszirátokat. Hangoztatja, hogy Lengyel-Felsősziléziában a választások tartama alatt lengyel felkelőszervezetek működtek, akiknek kisebbség-megfélemlítő magatartása hatósági támogatásban is részesült.

Curtius vitába száll a lengyel vá-

Ma alakítják meg a mezőgazdasági bizottságot

Titulescu, Románia képviselője az Európa-konferencia gazdasági vitájában a délkeleteurópai agrárállamok követeléseinek adott hangot és nemzetközi központi intézet felállítását sürgette, a melynek feladata lenne az agrártermékek exportlehetőségéről való gondoskodás. — Elérkezett a pillanat — mondotta Titulescu —, amikor a gyakorlati megoldásokat tovább már elodázni nem lehet. Az agrárállamok föltétlenül kívánják Európa többi államától a preferenciális elbánást agrártermékeikkel szemben. De addig is, amíg ezt bevezetik, két ponton halaszthatatlanul cselekedni kell. Egyik az agrárállamok meggyűlt gabonafeleslegének elhelyezése, másik a mezőgazdasági hitel kérdése. Valóságos botrány — mondta Titulescu —, hogy

laszirat ellenérveivel és azt kívánja, hogy a visszaélésekkel szembeni jövételt a gyakorlatban is hajtasák végre

és gondoskodás történjen hasonló esetek megismétlődésének lehetetlenné tételéről. A német külügyminiszter kihangsúlyozta azt a meggyőződését, hogy valamennyi állam érdekében kívánatos a kisebbségek megnyugtatósa, amit el lehet érni azáltal, ha a Népszövetség a konkrét ügyben határozottan megállapítja a szerződések megsértését, jövételt rendelt el és dokumentálja, hogy a kisebbségi jogok sérthetlenségéhez ezáltal nem szabad

Genf, január 21. Az Európa-konferencia tegnap délutáni plenáris ülésén, mint az Uj Kelet jelentette, elhatározták, hogy Orosz. és Törökországot meghívják a gazdasági kérdések tárgyalásában való részvételre az Európa-konferencia legközelebbi, valószínűleg májusban tartandó ülészakára. A konferencia felkérte a népszövetségi főtitkárságot, hogy a két államhoz a határozat szelleméhez képest intézzen meghívást.

amíg nyugati államok bankjaiban halomra gyűl a pénz, eddig Európa keleti felében a legszükségesebb hitelműveletekre sem lehet a szükséges összegeket előteremteni.

— Javaslom ezért — végezte beszédét Titulescu —, hogy a hitelkérdés el nem odázható megoldására a konferencia bizottságot küldjön ki, mely munkásságáról gyorsan tegyen jelentést és ennek a jelentésnek alapján megtörténjen a gyors intézkedés is.

Csütörtökön megalakítják a mezőgazdasági bizottságot

London, január 21. A Daily Telegraph genfi munkatársa, Pertinax táviratot küldött lapjának, melyben közli, hogy csütörtökön megalakítják az Európa-konferencia mezőgazdasági bizottságát,

amely az agrárválságból kivezető utakat

1. az agrárállamok elmúlt évi termésméleségeinek értékesítése, 2. az ipari államoknak az agrárországok részére adandó kvóta szerinti vámkedvezménye és 3. hosszulejárt mezőgazdasági hitelek nyugtatósa céljait szolgáló nemzetközi mezőgazdasági hitelintézet létesítésének javaslatba hozatalában fogja ker-eszni.

A Havas távirati iroda genfi távirata szerint az Európa-konferencia mezőgazdasági albizottsága májusra már konkrét javaslatokat fog tenni a Népszövetségnek a közkeletű európai agrárválság enyhítése irányában.

Curtius és Zaleszky párbaja

Genf, január 21. A népszövetségi tanácsülés folytatódó ülésén Zaleszky lengyel külügyminiszter replikázott Curtius éleshangu állásfoglalására a német panaszirat ügyében. Zaleszky szerint a lengyel kormány „békepoliti-kát” folytat a kisebbségekkel szemben s ha a választásokon történtek is kisebbségellenes megnyilvánulások, ugy ezeket a lengyel kormány meg fogja vizsgálni és torolni.

Curtius válaszában megcáfolta Zaleszky állításait. Rámutatott arra, hogy Lengyel-Sziléziában, ahol azelőtt 190.000 német választó volt, a nemrég lezajlott terror-választásokon mindössze 100.000 német kisebbségi polgárnak sikerült le-szavaznia.

— A finn öbölbe befagyott hajókat nem lehet kiszabadítani. Helsinkiből jeletik: A finn öbölbe befagyott hajókat egyelőre nem lehet kiszabadítani a jég közül, mert a tenger jege az állandó hideg folytán egyre vastagabbá válik. A le-gényesség egyrésze elhagyta a hajókat. A többieket az esztországi Kunda kikötő-városból látják el élelemmel.

való tobzódásának következményeként a gazdasági világháború kakaófióája hallszik az egész világon keresztül. A szociális nyugtalan-ság egyre nagyobb, a munkanélküliek serege nőttön nő s kényeret követel. Ugyanekkor a győztes hatalmak milliárdokat fektetnek bele évenként „nemzeti védelem” örve alatt a leggyilkosabb fegyverekbe és hadi-szerekbe. Az elégedetlen és joggal elége-detlen tömegek a katasztrófa-hangulatot mélyítik el mindenütt s amennyiben egy újabb háború konfliktusra kerülne sor: nagyon valószínű, hogy ez a kon-fliktus mindenütt forradalmi megmoz-dulásokra vezetne.

Ilyen konstellációk közt nem nehéz elképzelni még azt sem, hogy az orosz-lánok a bárány hangjait pendítik meg. A régi háború metódusai mellett rend-szerint a bárányok voltak azok, akik

tömegesen elhullottak a haremezőkön s akik túlnak idegen érdekek számára vérükkel kaparták ki a gesztenyét. A modern haditechnika s a jelenlegi króni kusunak látszó gazdasági krízis mellett azonban az a veszély fenyeget, hogy egy újabb világháborúban a háboruk-ban ezideg előnyösen érdekelték is ép-olyan sorsra jutnának, mint az ezideg mindig csak poruljártak: a teljes pusztulás és összeomlás sorsára.

Nagyon helyesen jegyezte meg Hen-derson angol külügyminiszter a népszövetségi tanács tegnapi ülésén, hogy a vilá-g gazdasági válságából a kivezető ut kizárólag a leszerelésen keresztül vezethet, mert a leszerelés nemcsak a hadikiadásokba investált milliárdokat szabadítja fel a nemzetgazdaság szá-mára, hanem egyetlen garanciája an-nak is, hogy a partikuláris részekre szabdalt Európa egészségtelen gazda-

sági vérkeringése egységessé formálód-jon s a népek gazdasági és katonai fél-tékenysége helyett az együttműködés szelleme alakulhasson ki.

Amit Henderson mondott, az nem egy idealizmustól fűtött államférfi felleng-ző kijelentése, hanem a kényszer szava, amely elől nincs kitérés, hacsak Európa jelenlegi irányító forradalmak össze-omlásába, a polgárháborúk vérzivatará-ba, vagy a teljes kataklizma szélére nem akarják sodorni a világot. A sarlóvá hajlitott kard álmát ez a kényszer víz-sz talán közelebb a megvalósuláshoz, sok-kal közelebb, mint annyi ábránd, annyi béna akarat és meddőnek bizonyult idealizmus. A kényszer diadalt aratott egy régi kényszernek hitt gondolat-világon; most már csak az a kérdés, hogy a gondolatból mikor valósulnak meg a komoly tettek. Erre várunk. (s. l.)

A mezőgazdasági Bank felállítására irányuló törvényjavaslat komoly formában oldja meg a gazdák állami felsegítését

Irtta: Dr. Váradi Ödön nagyváradi ügyvéd

I.

A kormány elkészítette a Banca Agriculturni Românești felállításáról szóló törvényjavaslatot, amit a parlament rövidesen törvényerőre fog emelni. Ez a törvényjavaslat jelenlegi formájában igen szerencsésen oldja meg a gazdaságszervezés felállítását és alkalmasnak mutatkozik a kamatok sulya alatt nyögő gazdák anyagi helyzetének megjavítására. Az a tervezet, mit annak idején Manoilescu miniszter ur készítetett el, jelenlegi átdolgozott formájában, amint ismertetéséből ki fog tűnni, igen szerencsésen oldja meg a kérdést. A törvény szerint a banknak három pénzforgalma áll a rendelkezésére. Elsősorban a bank alapítókéje. Ez az alapítókéje 650 millió lej, amely 650 millió lejből 500 millió lejt az állam jegyez le, 150 millió lejt pedig magánjegyzés alá lesz bocsátva. Ezt a 150 millió lejt pénzügyintézetek és magánosok fogják jegyezni. Az állam garanciát vállal aziránt, hogy a részvény legalább 6 százalékos kamatot fog hozni.

E bank további bevételi forrása abból fog állani, hogy a banknak joga van az alapítóké háromszorosának megfelelő összeg erejéig egy vagy több emisszióval kötvényeket kibocsátani, vagyis 1950 millió lejt fog ily címen további rendelkezésre állni. E címen tehát összesen 2500 millió lejt az az összeg, amellyel a Mezőgazdasági Bank rendelkezni fog. A kormány arra számít, hogy ezen 1950 millió lejt névértékű kötvényt a külföld fogja megvenni. Hogy e kötvények vételére kedvet adjon, abból a célból ezen kötvények kamatait az állam garantálja nemcsak lejben, hanem külföldi valutában is. Ebből a tényből, hogy a törvény e kötvények kurzusának megállapítását az igazgatóságra bizza, ezt következik, hogy e kötvényeket a névértékénél alacsonyabb árban fogják eladni, hogy ily módon is fokozódjék a vételi kedv.

A kedvezmények

E kötvények vevőinek az állam azon további kedvezményeket is nyújtja, hogy e kötvények az állampénztár és az autonóm pénztárak által az egész névértékig elfogadhatók lesznek garancia gyanánt.

További kedvezmény gyanánt szerepel az is, hogy e kötvények a Banca Nationalanál lombadirozhatók lesznek.

A Mezőgazdasági Bank további bevételi forrása lesz az is, hogy a törvény javaslat szerint a bank betéteket is elfogad gyümölcsözötés végett.

Mint hogy azonban a fenti módon rendelkezésre álló 2500 millió lejt a mezőgazdasági tartozások konvertálására nyilván nem lesz elegendő, a törvényjavaslat megengedi a banknak, hogy konverziós címleteket is bocsásson ki.

E konverziós címletek összege nincsen korlátozva. Ezek szerint a bank igazgatósága szükség szerint bocsáthat ki ilyen címleteket, amely címleteket azután kizárólag névértékben fogják adni.

Ezek a konverziós címletek 30 év alatt lesznek amortizálva, illetve kisorsolva.

A törvényjavaslat szerint ezeknek a címleteknek a maximális kamata 11 százalékos lehet, vagyis e címletek tekintélyes kamatot fognak hozni. E konverziós címletek fedezetét az fogja képezni, hogy a bank az adósok ingatlanaira be fogja táblázni az adósoknak nyújtandó kölcsönösszegek korlátozva van-hogy az adósoknak holdanként nyújtandó kölcsönösszege korlátozva van.

Uj menetjegyiroda!

HERMES
menetjegyiroda és pénzváltóüzlet
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.

Bel- és külföldi menetjegyek. Önálló kurir szolgálat. Kedvezményes igazolványok külföldi utazásokhoz. Idegen pénznemek beváltása. Társas és egyéni utazások rendezése. CFR körutazási jegyek. Díjmentesen felvilágosítás minden utazási ügyben.

nak és igen realisan vannak megállapítva, biztosítékot nyújt arra, hogy e konverziós kölcsönök prima papirt fognak képezni. Ezen konverziós címletek több milliárdot fognak kitenni aszerint, hogy mily összegű kölcsönök azok, amelyek konvertálásra szorulnak. Ha pld. e kölcsönök konvertálására 20 milliárd összeg volna szükséges, e konverziós címletek ily összeg erejéig is kibocsáthatók lesznek. Mint hogy a föld birtok, melyre a bekebelezés eszközöltetik, képezi a fedezetet, e konverziós címletek jól jövedelmező és biztosan hajtó értékpapirt jelentetnének. Ezek szerint a bank rendelkezésére korlátlan összegben fognak a konverziós címletek rendelkezésre állni, úgy, hogy minden megfelelő hiteligenyt ki tud a bank elégíteni és minden arra szolgáló és megfelelő fedezettel bíró gazdának kölcsönét módjában áll konvertálni. A törvényjavaslatnak ugyanis az a célja, hogy felszabadítsa a gazdákat mindazon kölcsönöktől, ahol évi 12 százalékos fizetése is jelentékeny terhet képez. Mint hogy ezen konverziós címletek 30 év alatt kifizetésre kerülnek és e papírok tulajdonosai a teljes névértékét kapják vissza és addig is jelentékeny kamatot hoznak, nyilvánvaló, hogy e címletek megfelelő értéket képviselnek, a bankok által fedezet gyanánt a névérték bizonyos nagyobb százaléka erejéig el lesznek fogadva és ily módon forgalomképes papirt fognak képezni. A pénzügyintézetek nézve igen előnyös e Román Mezőgazdasági Bank felállítása és működése, mert lehetővé teszi, hogy a pénzügyintézetek megszabaduljanak az immobil jellegű jelzálog kölcsönöktől és az ennek folytán felszabaduló tőkéket rövid lejáratú kölcsönökre, kereskedelmi és ipari vállalkozásokra lesznek kiadhatók, ami által nagyobb tőke kerül a piacra és hitelhez jut az ipar és a kereskedelem.

Az állam befolyásának biztosítása

A kötvények vételét elő fogja segíteni az a körülmény is, hogy e kötvények kamatai a tőkekamatadó alól mentesítve lesznek. Az állam a maga részéről azzal is elő akarja segíteni e mezőgazdasági bank prosperálását, hogy az általa jegyzett 500 millió lejt értékű részvény után 30 évig kamatot nem igényel, nem is fogja a kamatokot felvenni, hanem e kötvények kamatait arra szolgálják, hogyha valamelyik adós a körülményei folytán nem tudna fizetni: az állam által jegyzett részvénynek kamatjából lesz kiegészítve. Hogy az állam e mezőgazdasági bank vezetésében álló befolyását és intézkedési jogát megtartsa, erre vonatkozólag e törvényjavaslat több irányú intézkedést is foglal magában. Nevezetesen a javaslat kimondja, hogy az állam része el nem idegeníthető. Továbbá azon körülmény folytán, hogy a 650 millió lejt részvénytől az állam csak 150 millió lejt bocsájt a pénzügyintézetek és magánosok jegyzésére, nyilvánvaló, hogy a részvénytöbbség állandóan az állam kezében van.

Ugyancsak az állam állandó befolyását és ellenőrzését biztosítja az, hogy a pénzügyminisztérium királyi rendelettel öt évre nevezi ki a pénzügyintézet kormányzóját és az igazgatóságra az állam nevez ki 3 évre két tagot. Továbbá az állam e Mezőgazdasági Bank boldogulását nagyban elősegíti azon intézkedéssel, hogy a javaslat szerint a bank alapítási okiratai, kötvényei, konverziós címletei, bélyeg és illetékmentesek, ezenkívül a bank beadványai mentesek minden telekkönyvi taksa, illeték, bélyeg alól, hasonlóképpen per esetén a bank által átadott peres bélyeg- és illetékmentesek.

A nyereség mentesítése a kereskedelmi adó alól

Ha figyelembe vesszük, hogy milyen tekintélyes összegbe kerül egy bekebelezés, ez már olyan jelentékeny kedvezmény, amely lehetővé teszi, hogy a gazdák, akik e banknál kölcsönt vesznek igénybe, az ezzel járó sok kiadástól mentesüljenek.

GALLIA R.T.

FRANCIA-ROMÁN SELYEMGYÁR

Fiókintézet: Cluj, str. Gen. Neculcea (Kornis u) 2 Renner palota

Tiszta selyem Crepe de Chine
báli toalettek céljára minden színben

méterre Lei 170.—

A másik jelentékeny kedvezmény a bank részére az, hogy az állam a bank tiszta nyereségét a kereskedelmi adó alól teljesen mentesíti.

Arra tekintettel, hogy a Mezőgazdasági Bank törlesztéses kölcsönöket ad a gazdáknak olyképpen, hogy a kölcsön évi kamata a tőke törlesztéssel együtt rug 12 százalékra és 30 év múlva az adós az adósságtól teljesen megszabadul. Igen kedvező az ugy nyújtott kölcsön, mert a földekre felvett kölcsönök 30 év alatt teljesen kifizetést nyernek és a

föld mentesül a rajtlevő terhek alól. Ezek szerint az eladósodott földbirtokok tulajdonosai megszabadulván a nyomasztó terhektől, boldogulni tudnak.

Ez a törvényjavaslat tehát jelenlegi formájában igen jó és igen praktikus.

Következő cikkemben ismertetni fogom, hogy a törvényjavaslat miként kontemplálja a földbirtokokra bekebelezett adósságoknak részint készpénzben, részint konverziós címletekben való visszafizetését.

Az antiszemitizmus leküzdésére alakult liga és a román kölcsön

Párizs, január 21. Az antiszemitizmus leküzdésére alakult liga tegnap nagy gyűlést tartott, amelyen több ezer ember vett részt.

A szónokok egytől-egyig éles hangon tiltakoztak a tulzó nacionalista irányzatok és szervezetek zsidóellenes kilengései ellen s különösen a Romániában, a nemzeti szocializmussal kap

csolatban pedig Németországban tapasztalt, szervezett antiszemitizmust bélyegezték meg. Az egyik szónok, Löwi rabbi, követelte, hogy a zsidó tőkecsoportok mindaddig bojkottálják a román kölcsöntörvényeket, míg ennek az államnak a kormánya gyökerestől ki nem irtja a zsidó-üldözés burjánját.

Aki aranycsinálásra szövetkezett Ludendorffal

Tausend Ferenc aranycsináló és a kör négyszögösítője súlyosan megvádolta a volt vezérkari főnököt

Szenzációs főtárgyalás a bajor fővárosban

München, január 21. A müncheni rendőrség néhány hónappal ezelőtt aranycsináló társaságnak jött nyomára, amelynek tagjai a közéleti férfiak egész sorát csapták be szélhámos-ságukkal. Vezetőjük egy Tausend Ferenc nevű férfi volt, aki az aranycsináláson kívül a kör négyszögösítésének meséjével is szédítette áldozatait, akikről nagy összegeket vett fel. A ma megtartott büntető tárgyaláson Tausend rendkívül agyafurta választott az elnök kérdéseire, amelynek során

szenzációs jelentést tett. Elmondta, hogy magánszerződése volt Ludendorff volt vezérkari főnökkel, amelynek értelmében az aranycsinálás jövedelmét a „174” címet viselő társaságnak adja át. Ludendorffnak 75 százalékos jövedelmet biztosított volna, amelyről nem tartozott volna a katonapolitikus elszámolni. A per tárgyalása ma nem ért véget, holnap folytatják és az egész német közvélemény nagy érdeklődéssel tekint elébe.

12 bombamerénylet a szerb diktatura évfordulóján

Zágrábban négy bomba robbant fel. A horvátok így tüntettek a diktatura ellen

Zágráb, január 21. Tegnap, a Jugoszláviában még hivatalosan hasnált julianusi naptár szerinti január 6-án, szerb vizkereszt napján volt második évfordulója a diktatura kiáltásának. Ez az évforduló igen különös ünneplésre adott alkalmat, mely eltér a szokásos hivatalos ünnepnapok nemzeti zászlós, himnuszos ünneplésétől és örömmujongó tömegek üdvözlésére helyett bombarobbanások zajától hangos. Tegnap Horvátországban mindenfelé több bombamerényletet követtek el.

A horvát főváros is vezet és példát mutat, mert ott nem kevesebb, mint négy bombamerénylet történt. Bomba robbant a zágrábi báni palotában, a vámhivatalban, az egyik kaszárnyában, a munkásbiztosítópénztár egyik fiókjában. A zágrábi merényletek közé sorolható még az a bombarobbanás is, mely a zágráb-milánói gyorsvonaton történt.

A többi horvátországi város sem maradt el a főváros mögött és lehető-

leg kivette a maga részét a diktatura évfordulójának megünnepléséből. Károlyváros, Bród, Eszék, Zimony, Vin-kovec, Belovár és Virovitica városok mindegyikében bomba robbant és a Zágráb mellett lévő Velika Voricica nevű község vasuti állomása ellen is bombamerényletet követtek el.

Mindez a sok bombamerénylet hangos tüntetés a horvát nép részéről a diktatura ellen és egyben figyelmeztetés, hogy a horvát nép nem nyugszik bele a diktatorikus állapotokba.

— Marad a rövid haj. Budapestről jelentik: A budapesti Gellért-szállodában versenyfésülést rendezett a budapesti Nőifodrász Ipartestület és a Budapesti Nőifodrászok Mesterszövetsége. A verseny eredményéről azt a jelentést adták ki a fodrászok, hogy továbbra is rendületlenül tartja magát a rövidhaj divatja. A változás csak annyi, hogy estélyi frizuránál a hölgyek konty helyett hajbeteget fognak használni. Tehát marad minden a régi, még egyelőre nem kell sietni a hajnövesztéssel.

A ki
a ka

A ké ságál nyes

Pop Csicsó

Bucuresti-Bukarest
Uj Kelet tudósít
délutáni ülésén
beszarábiai zsidó
iniciatívából tö
tott be a magáno
módosítására vo
törvényjavaslat
azokra a súlyos
amelyek a jelen
törvény folytán
ják és amelyek el
kel szemben ére
Törvény
de joga

— A jelenlegi
javaslat indokolá
vexatörikus inte
a magániskolák s
jogokat is biztos
igazságtalanság
lákát mefosztotta
től s ezáltal ige
működő iskolát f
tömegűktől. A
diákokra sokszere
égek hárulnak.
magániskoláknak
kat kiegészítsék.
között szükséges
kisebbségellenes,
vényt, különösen
dik paragrafusát
Condescu tábor
törvényjavaslatot
1931. évi konting
intézkedik.

A
Căpătinescu ka
rend előtti felszó
eladósodásáról be
hogy a bankok, a
védek egyaránt n
not igyekeznek m
parasztokkal val
Végül kéri a fal
szüntetését, miut
megterhelik a kö
Mirescu szociá
rul Oficial-nál
ügyében szolal
szocialista a vál
formját sürgeti.
Ezután áttérn
kamara megszav
kereskedelmi ko
vényjavaslatot.

Megkez
törvény

Bucuresti-Bukara
mara törvényhoz
délutáni ülésén
ellenes törvény j
vitában igen sok
Szenvedélyes fel
el és másfél óras
szakasz felett se
megvezésre jut
törvényesen sz
kamatlábát állap

Az iga
a javas

Voicu Nitescu
volt az első felszó
ban ismertette
hangsúlyozva, h
meneti jellege va
normalizálódásá
től feleslegessé
fejtette, hogy a
megállapításánál
visszleszámítási
figyelembe és an
ban előirányzott
ment csökkentene
sen eredménytele

Magas-e
kamatláb

Mischie és Iva
előirányzott kam
vetelték, Vasilies
kérte, hogy a tör
mat ne haladja m
Anghelescu vo
megállapítja, ho

A kisebbségi oktatás súlyos sérelmeit tárta Landau zsidó képviselő a kamara elé

A képviselőház törvényhozási bizottságában heves viták folytak a törvényes kamatláb megállapítása körül

A kamatellenes törvény 18 százalékos akarja maximálni a kamatlábat, a képviselők többsége azonban a törvényes kamatláb leszállítását követelte

Pop Csicsó helyett Vaida Sándort választják meg a kamara elnökének?

Bucuresti-Bukarest, január 21. (Az Új Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülésén napirend előtt Landau beszarábái zsidó képviselő parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot nyújtott be a magánoktatásról szóló törvény módosítására vonatkozólag. Landau a törvényjavaslat indokolásában rámutat azokra a súlyos igazságtalanságokra, amelyek a jelenleg érvényben lévő törvény folytán a magánoktatást sújtják és amelyek elsősorban a kisebbségekkel szemben éreztetik hatásaikat.

Törvény, amely csak követel, de jogot nem ad

A jelenlegi törvény — mondja a javaslat indokolása — köteleseket és vértörökus intézkedéseket tartalmaz a magániskolák számára, anélkül, hogy jogokat is biztosítana. A legnagyobb igazságtalanság az, hogy a magániskolákat megfosztották nyilvánossági joguktól s ezáltal igen sok kifogástalanul működő iskolát fosztottak meg életlehetőségeiktől. A magániskolákba járó diákokra sokszoros pénzügyi kötelezettségek hárulnak. A törvény megtiltja a magániskoláknak azt, hogy tanári karukat kiegészítsék. Minden körülmény között szükséges tehát az, hogy ezt a kisebbségellenes, antidemokratikus törvényt, különösen annak ötödik és hatodik paragrafusát módosítsák.

Condescu tábornok, hadügyminiszter törvényjavaslatot nyújt be, amely az 1931. évi kontingens bevonulásától intézkedik.

A parasztek eladósodása

Căpătinescu kamarai alelnök napirend előtti felszólalásában a parasztság eladósodásáról beszélt. Rámutat arra, hogy a bankok, az uszorások és az ügyvédek egyaránt meg nem engedett hasznokat igyekeznek maguknak biztosítani a paraszttal való összeköttetéseikből. Végül kéri a falusi jegyzőségek megszüntetését, miután ezek feleslegesen megterhelik a községek költségvetését. Mirescu szociáldemokrata a Monitorul Oficial-nál történő visszaélések ügyében szólal fel, majd Raducanu szocialista a választójogi törvény reformját sürgeti. Ezután áttérnek a napirendre és a kamara megszavazza a román-norvég kereskedelmi konvencióról szóló törvényjavaslatot.

Megkezdődött a kamatellenes törvény vitája

Bucuresti-Bukarest, január 21. A kamara törvényhozási bizottsága tegnap délutáni ülésén megkezdte a kamatellenes törvény javaslatának vitáját. A vitában igen sok képviselő vett részt. Szenvédelyes felszólalások hangzottak el és másfél óras vita után még az első szakasz felett sem tudott a bizottság megegyezésre jutni. Az első szakasz a törvényesen szedhető legmagasabb kamatlábat állapítja meg.

Az igazságügyminiszter védi a javaslatot

Voicu Nitescu igazságügyminiszter volt az első felszólaló, aki nagy vonalakban ismertette a törvényjavaslatot, hangsúlyozva, hogy ennek csak átmeneti jellege van, miután a viszonyok normalizálódásával a törvény önmagától feleslegessé fog válni. Ezután kifejtette, hogy a törvényes kamatláb megállapításánál a Banca Nationala vizsgálóműhely kamatlábat vették figyelembe és amennyiben a javaslatban előírt kamatláb a parlament csökkentené, úgy a törvény teljesen eredménytelen maradna.

Magas-e a törvényben fixirozott kamatláb

Mischie és Ivanceanu a javaslatban előírt kamatlábot leszállítását követelték, Vasiliescu-Nottara pedig azt kérte, hogy a törvényesen szedhető kamatláb ne haladja meg a diszkontlábát. Angheliescu volt belügyi alminiszter megállapítja, hogy az országban ma

általában 10–11 százalékos kamatot szednek. Ennél kisebb kamatlábat nem lehet megállapítani, mert ebben az esetben a hitelezők érdekeit sértené.

Jean Florescu volt igazságügyminiszter, a liberális párt új képviselője úgy véli, hogy a Voicu Nitescu által beterjesztett javaslat a kamatláb törvénye és nem kamatellenes törvény. Egy ilyen törvény csak a multa vonatkozólag érvényesíthető és ennek kihatása nem lehet a jövőre. Florescu kéri, hogy őt

évre visszamenőleg vegyenek revízió alá minden uszorakamat mellett történt kihelyezést.

Negura liberális élesen támadja a Banca Nationalát. Azt állítja, hogy a jegybank nem ellenőrizte, hova megy és milyen célra fordítják a visszeszámi tolasra adott pénzt. A törvényben megállapított 18 százalékos kamatlábat túlságosan magasnak találja és úgy véli, hogy az eredménytelen fog maradni. A kormány ehelyett sokkal jobban tenné,

A lett rendőrség két Amerikába induló szovjetkurirt tartóztatott fel, akiknél február 25-re tervezett és a „munkanélküliek nemzetközi napjára” vonatkozó titkos utasítások voltak

A kommunista internacionálé február 25-re mindenütt éhségfelvonulásokat és zavargásokat akar előidézni

Berlin, január 21. A Tempo című lap Rigából jelenti, hogy a lett rendőrség egy Amerikába induló hajó fedélzetén két szovjetkurirt tartóztatott fel, akiknél fontos titkos utasításokat találtak a február 25-ére tervbe vett „munkanélküliek nemzetközi napjára”

vonatkozóan. A titkos utasításokból nyilvánvalóvá vált, hogy a kommunista internacionálé végrehajtó bizottsága február 25-én az egész világon éhségfelvonulásokat és zavargásokat akar előidézni a munkanélküliek-

kel s ennek előkészítésére szerte a világba több mint háromszáz futárt indítottak el Moszkvából. Az újabb város nap célja a tömegek forradalmi átitó erejének növelése — írja a kúriroknál lefoglalt titkos utasítás.

ha általában a hitel problémájának megoldásával foglalkozna. Holban tábornok: En a Banca Romaneascanál bármikor tudok 16 százalékos kamattal pénzt adni. A kamatellenes törvény szerint viszont 2 százalékkal fel kellene emelni a kamatlábat, ahelyett, hogy leszállítanák azt.

Miután Voicu Nitescu igazságügyminiszternek a minisztertanácsban kellett résztvennie, a vita folytatását mára halasztották.

Vaida volt belügyminiszter lesz a kamara elnöke

Bucuresti-Bukarest, január 21. A Lupta értesítése szerint Vaida Sándort a kamara elnökévé fogják megválasztani Pop-Csicsó István hozzájárulásával, aki állítólag pihenni akar és így szeretné Vaidát a parlamenti munkába bevonni. Ugyancsak a Lupta írja, hogy az álláshalmozási törvény életbeléptetése következtében az autonóm intézetknél több igazgatósági állás megüresedett. Ezeknek azonban csak egy részét fogják betölteni, mert az a terv merült fel, hogy az igazgatósági tagok törvényes létszámát az összes autonóm intézetknél tizenkettőről hétre szállítsák le.

Madridban olyan erővel tombol a spanyoljárvány, mint a világháboru utolsó évében

Dániára is áterjedt a spanyol-járvány

Páris, január 21. Verdunben a környező falvak erősödő influenzajárványa miatt a katonáknak a parancsnokságok nem adnak szabadságot.

Lyonban a járvány egyre szélesebb méreteket ölt. Több iskolát bezártak Rouenban az utóbbi napokban az influenzások halálozási arányszáma emelkedett.

Madridban páratlan erővel lépett

fel az influenzajárvány éppen úgy, mint a háboru utolsó évében. Az orvosok annyira tul vannak terhelve a betegek látogatásával, hogy engedélyt kértek arra a kormánytól, hogy könnyebb eseteket orvostanhallgatókkal kezelteshessenek. Az országban az abnorman hideg fokozza a járvány terjedési lehetőségét. Több gyárüzem beszüntette a munkát alkalmazottai és mun-

kásai súlyos megbetegedése miatt.

London, január 21. Az influenzajárvány Dániából is erősen terjed. Koppenhágában a betegek számát hétezerre teszik. Egyik magánszínház kénytelen volt előadásait bizonytalan időre beszüntetni, mert színészei közül mind össze nyolcan egészültek. A gazdasági élet menetén is érezhetővé vált a járvány rossz kihatása.

Megkezdődtek a szankciók a vasgárdában résztvevő középiskolás tanulókkal szemben

Százhárom jasi és galaci középiskolást, részint letiltottak a vizsgáktól, részint pedig 1–2 évre kizárták a romániai iskolákból

Dumitrescu Constantint, Socor merénylőjét örökre kizárták az ország összes iskoláiból

Bucuresti-Bukarest, január 21. A kormány elhatározta, hogy az anarchikus szervezetekben résztvevő középiskolás tanulókat örökre kizárja a romániai iskolákból. A határozatnak megfelelően Costachescu közoktatásügyi miniszter részletes kimutatást kért a rendfenntartó hatóságoktól azokról a középiskolás tanulókról, akik a vasgárda, vagy a Mihail arkanyal szervezet tagjai voltak. A kimutatás alapján a közoktatásügyi minisztérium a rendfenntartó hatóságok által beterjesztett listák alapján elhatározta mintegy száz tanulókat az iskolákból való hosszabb-rövidebb időre való kizárását, egyeseknek pedig a vizsga szesszióktól való eltiltását.

Az idevonatkozó rendelet most jelent meg s indoklásában kifejti, hogy a büntetéssel sújtott tanulók az iskola igazgatójának, vagy tanárainak hozzájárulása nélkül titkos szervezetekben

vettek részt. Ennek alapján a minisztérium elrendeli, hogy két évre kizárassanak a romániai iskolákból a következő tanulók:

Cupurescu, Ciurea, Pana Constantin, Dodu Mihály, Gavrilescu, Potez, Jordache, Maria Giurgea, Olariu George és Lazarescu Constantin, valamennyien a galaci és jasi gimnáziumok V–VIII. osztályos tanulói. Ezenkívül egy évre zártak ki 46 jasi, galaci és tulceai iskolákba járó középiskolai tanulót. A legközelebbi vizsgaszesszióig eltiltottak 40 tanulót és tanulóleányt. Hét diákot eltiltottak attól, hogy a legközelebbi bakkalaureatusi vizsgán megjelenhessenek. Végül a rendelet hatodik szakasza Constantin Dumitrescut, a jasi internátus liceum hatodik osztályának tanuló-ját örökre kizárja Románia összes iskoláiból.

A büntetésekről szóló rendeletet Costachescu közoktatásügyi miniszternek

egy megjegyzése kíséri, amelyben felhívja a középiskolai igazgatóságok figyelmét arra, hogy tilos a középiskolai tanulóknak más kategóriához tartozó emberek (diákok, politikusok) által rendezett gyűléseken, manifesztációkban résztvenni. Azokat a tanulókat, akik anarchikus jellegű szervezetekben foglalkoznak résztvenni, azonnal kizárják az iskolákból, függetlenül azokról a szankcióktól, amelyeket a Marzescu-féle rendtörvény állapít meg az ilyen megmozdulásokban résztvevő kiskorúak számára.

Végül megtiltja a rendelet, hogy középiskolások maguk között egyleteket alapítsanak, vagy mások által alakított szervezetekben résztvegyenek. Ugyancsak tilos középiskolai tanulóknak újságcikkeket közölni, hacsak a közleménynek nincs kizárólagosan tudományos, vagy irodalmi jellege.

Crepe de Chine
Műjára minden színben
Lei 170.—
Renner palota

talavó terhek alól
adósodott földbirtok-
megszabadulván a
boldogulni tud-

slat tehát jelenlegi
és igen praktikus.
ben ismertetni fő-
nyjavaslat miként
birtokokra bekebe-
részt készpénz-
ös cimletekben való

zdésére
kölcsön

metországban ta-
antiszemitizmust
Az egyik szónok,
te, hogy a zsidó
addig bojkottál-
törökvéseket, míg
kormányára győ-
a zsidó-üldözés

zövet-
al

négyszöge-
ari főnököt
an

tett. Elmondta,
ése volt Luden-
főnökkel, amely-
nyesinálás jöve-
viselő társaság-
ffnak 75 száza-
tosított volna,
tt volna a ka-
lni. A per tár-
get, holnap foly-
et közvélemény
int elébe.

szerb
n

y tüntettek

zét a diktatura
epléséből. Ká-
Zimony, Vin-
vítica városok
robbant és a
ika Vorica ne-
omása ellen is
tek el.

erénylet han-
ép részéről a
figyelmezte-
nem nyugszik
otokba.

Budapestről je-
rt-szállodában
a budapesti
a Budapesti
sege. A ver-
elentést adták
bra is rendü-
idhaj divatja.
y estélyi fri-
helyett hajbe-
ehát marad
gyelőre nem
el.

Itt van még egy kartell: a faszegkartell

Hogyan lehet vámmentesen árut csempészni az országba az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium engedélyével?

A faszegkartell multja és jövője. Vámvédelem és látogatások a minisztériumban

Ujra megalakult a faszeg-gyárosok kartellje, mely egyszer már volt és tagjai jóvoltából felbomlott

Cluj-Kolozsvár, január 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Itt van még egy kartell: a faszegkartell. Sejtelmünk sem volt eddig arról, hogy azok a kis fadarabok, amelyek cipőtalpjainkat lyugatják át: a faszegek, olyan jelentékeny súlyt képviselnek ipari életünkben, hogy azért egy sokat szenvedett és nagy viszontagságokon keresztül vergődött kartellt volt érdemes gründolni. Más szó aligha akad annak elmondására, ahogyan az ország faszeggyárai esztendőnkön keresztül kartelleket létesítettek és robbantanak szíjjel, előbb megcsinálják a kartellt, hogy aztán kölcsönösen kijátszák egymást, végül megcsinálják a kartellt és... végül eredményben megint kijátszák egymást...

Ugylátszik ez a kartellek sorsa. És ez a sors már néhányszor ránevezedett a faszegkartellre, amelynek története röviden a következő:

Megalakul az első kartell

Négy évvel ezelőtt erős versengés indult meg az országban az erdélyi és regáti faszeggyárak között. A faszegtermelés ugylátszik jó üzletnek bizonyult, mert a piacon, amelyen addig a kolozsvári Reiter József faszeggyár dominált, még öt, főleg regáti nagy gyár jelentkezett. És ebben az áruban, mellyel egyébként egy gyár is elláthatná egész Erdélyt, élet-halálra szóló versengés indult meg. A Reiter cég mellett a Berl, Baron et Comp. cég, Itaniból, az I. Banciu gyár Orlatból, a „Perfect” közkereskedelmi részvénytársaság Itaniból, a Szabó és Rhein cég Nagyszebenből és C. König és Gh. Vasiliu cég Romanból helyezkedtek el a piacon és ennek következtében a faszeg ára jelentékenyen leszállt. A kartellek fellendülő konjunktúrájában a faszeggyárak jónak látták az általános hangulathoz idomulni, amikor kartellbe tömörültek hogy elejét vegyék a további áreséseknek. És mint minden jóra való kartell, a faszegkartell is megteremtette a maga látogatását az ipari és kereskedelemügyi minisztériumban. A faszegkartell is leadta a névjegyet és megtörténtek az első eszmeeserek. Rövidesen azoknak szép gyümölcse mutatkozott. Felemelkedett a faszeg vámját, hogy megakadályozzák a külföldi áru beözönlését.

A kartell első lépése: emelik a vámot

Nyilván az ipari és kereskedelmi minisztérium is arra gondolt, hogy talán nagyon sok külföldi faszeg érkezik az országba. Lehet, hogy így van. És a hazai ipar támogatása jelszavával 28 lejben állapította meg a faszeg importvámját, amelyet az egy lej 10 bani forgalmi adó 29 lej és 10 banira emelt. A külföldön ekkor 18 lej volt a faszeg kilója amit a hatalmas vám annyira megdrágított, hogy a szállítási költségekkel együtt a külföldi faszeg kilója Romániában 49 lejre emelkedett. Miután pedig ezt elérte a kartell, megállapította az árait, amelyek rövidesen kétszázötven százalékkal emelkedtek. A 18 lejes faszeg a vámmelés következtében 48-49 lejes áruban kínálták ezért a kartellbe tömörült gyárak.

Szép lassan kialakult a kartell. Az ország területén még a felsorolt faszeggyárakon kívül mintegy 12 kisebb üzen működött. Ezeket természetesen a kartellbe tömörült faszegesek szívták fel magukba. Örök gazdasági törvény szerint a kartell megölte a kis üzemet, átvette vevőörökét és gyarapodott Isten és az állam segítségével.

A medgyesi faszeg felborítja a kartellt

Nomsokáig élt a kartell és ennek érdekes oka van. A főok egyszerű ugyan és pedig az, hogy a profitéhség hatalma minden kartellnél és minden szolidaritásnál nagyobb. Egy medgyesi cégnek néhány vagon régi külföldi fa-

szege állt raktáron. Ez a faszeg azonban egy fabaták sem ért, mert a cipész iparban és a cipőgyárakban csak négy-szögletű faszeget használhatnak, míg a medgyesi cég bovlíja gömbölyű volt. Ezt a gömbölyű faszeget még a kartellen keresztül sem lehetett a vevőkre szózni, viszont a medgyesi cég szeretne volna eladni bovlíját. Nem kellett sokat gondolkoznia, hogy megtalálja a módját. Van hazánkban egy felső fórum, ahol minden üzletet a legelőnyösebbnek lehet lebonyolítani, a hazai ipar jelszavának védelmében. A medgyesi cég is odafordult. Az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban nem kellett sok energiát pazarolnia, hogy vámmentességet nyerjen a beraktározott áru, azon a címen, hogy külföldre akarja vinni és használatosá tenni. Aztán a négy-szögletesre esztergályozott faszeget visszahozza majd az országba. Természetesen az ipariügyi minisztériumban senki sem tudta, hogy gömbölyű faszeget se vámmal, se vámmentességgel nem lehet négy-szögletűvé hegyezni. De lehet-e rossznéven venni az ipariügyi minisztériumtól, hogy ezt nem tudja? Bizonyára alapos okai voltak arra, hogy ne informálódják.

Egy szó, mint száz, a medgyesi cég kiszállította gömbölyű faszegét Magyarországra vámmentesen. Ott élelmes kereskedő módjára sikerült eladni a bovlit és olcsó áron bevásárolni négy-szögletes faszeget. Nem sokkal rá visszatért az országba, ugyannyi vagon eladható négy-szögletű faszeggel, természetesen vámmentesen... Otthagytta a bovlit és hozott jó, használható, kitünő árut, a melyet jóval az itt bevallott elvámolási áron alul szerzett be...

És a medgyesi cégnek ez a jólsikerült üzlete elég volt ahhoz, hogy az amugy is minden irányból veszélyeztetett kartell feldöntse. A kartell a vevőközön-ség egyhangú lelkesedésére felborult. A Kolozsváron működő „Shoe-Pegs”, az előkelően angol névre hallgató központi kartelliroda megszűnt működni és az egyes gyárak által delegált tisztviselők visszautaztak tartózkodási helyeikre.

Lemorzsolódnak az árak

És amint a kartell felbomlott, szép lassan lemorzsolódtak az árak. Annak ellenére, hogy a rendkívül magas vámtételek fennmaradtak, a konkurrencia egészséges vérkeringése leszállította az árakat és rövidesen a kartellbe tömörült gyárak az eddig 49 lejes faszeget 16 lejben szállították kilónként. A gyárak természetesen így sem fizettek rá, a vevők pedig megkapták az árut olyan áruban, amely a külföldi áruké szintjén mozog. Ha megkérdezte valaki a „Shoe-Pegs” iroda egykori tagjait, hogy mit szólnak a dolgok ilyenét forduláshoz, ők meglepődötten vallották be, hogy jobb így, mint a kartell idején. Mert a kartell fenntartása sok pénzbe került Bukarestben, nagyon kellemetlen az állandó vasúti ellenőrzés, mert az állam mindig csempésztől tartott, amiért is a kartellbe tömörült gyárak némelyike jobbnak látta ugy kijátszani az államot, na meg a kartellbe tömörült társait, hogy nem vonaton, hanem autón csempészte át a határon a „zöld” faszeget. Aztán a központi iroda fenntartása és egyebek...

Egyszóval kölcsönös kijátszások után a kartell felbomlott. Maradt a boldogító szabadságharc, melynek így is jelentős területe maradt, mert a vámtételek fennmaradtak és a jobbminőségű olcsó külföldi áru amugy sem jutott be az országba. Mindenki azt hitte tehát, hogy most már nem kell több kartell és a faszegipar lesz az első, amely példát statuál arra, hogy kartell nélkül is lehet termelni és egy gyár akkor sem megy tönkre, ha sokkal kevesebb profitot vág zsebre, mint amikor kartellbe tömörült.

Azok, akik ezt hitték, őszintén csalód-

tak. Mert január elsején a „Shoe-Pegs” iroda újra megkezdte a működését és körlevélben értesítette ügyfeleit, hogy az árakat felemelte. És pedig hogyan emelte fel? Az eddigi 16 lejes szegárak helyett aszerint, hogy a vevők milyen mennyiségben rendelnek árut, 49, 48 és 46 lejben állapította meg az áru kilóját.

Nem vonják meg a kedvezményes sajtó telefon beszélgetéseket

A telefonközpont megcáfolja a kerületi igazgatóság nyilatkozatát

Bucuresti-Bukarest, január 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hírül adta az Uj Kelet a telefonközpont kerületi igazgatóságának azt az információját, mely szerint az eddig érvényes kedvezményes sajtóbeszélgetéseket megszünteti és a sajtóbeszélgetések ezen-tul ugyanolyan tarifa szerint fizetettek, mint a rendes beszélgetések.

A bukaresti telefonközpont ma kom-münikét adott ki, amelyben kijelenti,

Az új kartell általános meglepetés szült az egész vonalon. Annál is inkább mert a gyárosok is azt hangoztatták, hogy jobb kartell nélkül. De a vevőközön-ségnek is az a véleménye, hogy jobb kartell nélkül és ezt a véleményét sokkal konzekvensebbül tartja fenn, mint a különböző gyárak igazgatói. És éppen ezért mozgalmat indítottak, mely nek célja az, hogy a nagyfogyasztóknak lehetőleg minél nagyobb tömegét tömörítsék egybe, hogy az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumnál intervenszió-janak és memorandumnak kérjék a kartell tulkapásainak megszüntetését.

Sajnos, ennek a memorandumnak sok eredménye nem lesz. A kartell hatalmas jóval nagyobb, mint a vevők. És külön-külön nagyobb ennél a miniszteriumnál.

A vevők azonban nem szomorkodnak most sem. Várják a bekövetkező eseményeket. Várják, hogy a kartell tagjai mikor fogják ismét kijátszani egymást...

Mert, hogy ez bekövetkezik, abban mindenki biztos... (—lay)

A kolozsvári háztulajdonosok és kereskedők megkezdték az üzletberedukciókra vonatkozó tárgyalásokat

Eredménnyel kecsegtetnek a tárgyalások. Az értekezlet hétfőn folytatják

Cluj-Kolozsvár, január 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedők üzletberedukciójára irányuló akciója ma érkezett el abba a stádiumba, amikor a kereskedők és háztulajdonosok kiküldöttjei tárgyalásra ültek össze. A megbeszélés a városban folytat le, amelyen dr. Comsa Ionel közjegyző, a háztulajdonosok szövetségének elnöke elnököl. Ismertette az értekezlet célját, majd átadta a szót Tuffli Richard alpolgármesternek, aki mint a Sfatul Negustorese elnöke ismertette a kereskedők álláspontját. Beszélt a gazdasági krízisről, melynek oka szerinte a háborút követő évek abnormis termelése. Ez azonban rövidesen helyreáll és így a gazdasági élet vérkeringése újra visszanyeri régi ritmusát. A krízisben mindenütt beredukciót hajtottak végre, az állam leszállította a fizetéseket és így az a helyzet állt elő, hogy a köztisztviselők vásárlási ereje csökkent. A kereskedőket ez az általános redukció elsősorban érinti. Mindennek esett az ára, csak az üzletbéreknek nem és az általános vásárlóképtelenség oka annak, hogy a kereskedők ma már üzletbéreiket is nehezen tudják kifizetni. Szükségszerűnek tartja azt, hogy az üzletbéreket az egész vonalon redukálják.

Rózsa Mór szólal fel ezután és figyelemreméltoan indokolja a házbérek leszállításának szükségességét. hangsúlyozza, hogy a bérek lényegesen az aranyaritáson felül vannak, holott a háziület az egész világon az aranyaritás alapján bonyolódik le. Kéri, hogy a házbéreket minimálisan 25 százalékkal szállítsák le. Vannak városok, ahol a bérleszállításokban a házigazdák az ötven százalékgig is elmentek.

Heiper Lipót pénzügyi tanácsos háztulajdonos szerint minden esett, csak az adó maradt a régi. A háztulajdo-

nosok nem foglalnak állást a redukció ellen, de azt nem lehet a nagy általánosságban megoldani, hanem kizárólag csak úgy, hogy az egyes eseteket veszik egyenként elő.

Löbl Imre javasolja, hogy küldjenek ki egy bizottságot, amelynek célja legyen, hogy a vitás kérdésekre megoldást találjon. A háztulajdonosokhoz fordul, arra kérve azokat, hogy emelkedjenek most önzésük felől és jöjjenek a válságban lévő kereskedők segítségére.

Mátrai Géza a háztulajdonosok részéről ugyancsak a bizottság kiküldése mellett foglal állást, azonban a bizottság hatáskörét meg kell határozni. Az értekezlet elhatározta, hogy hétfőre este folytatja tanácskozásait, amikor is a kereskedők benyújtják azt a tál-lázatot, amelyet az egyes kereskedők üzletbéreiről állítottak össze. A Sfatul Negustorese ezzel kapcsolatban fel-hívja a kereskedőket, feltétlenül je-ljenek meg hétfőre a Sfatul helyi-ségében, hogy résztvegyenek a lista-összeállításban.

A kolozsvári Brith Trumpelot szokásos vasárnap délutáni teát ezután is a Palace kávéház helyiségében tartja meg, mivel az otthonuk erre a célra szüknek bizonyult. A teadélutánon a Palace kávéház kitünő jazz-zenekara fog közreműködni. Vendégeket szivesen lát a vezetőség.

Elrabolták egy amerikai milliós leányt. Newyorkból jelentik: A Colorado állambeli Deover városból jelentik, hogy tegnap éjszaka Humphrey multimilliomos házába banditák hatoltak be, akik elrabolták a milliós tizenhárom éves Ira nevű leányt. A rendőrség azt hiszi, hogy a rablók váltságdíjat akarnak kifizetni a milliómostól a leány szabadon engedése ellenében.

A KÖNYVPIAC ÚJDONSÁGAI: A LÁNDÓAN KAPHATOK AZ ÉRT KÖNYVOSZTÁLYBAN

Kolozsvár

Ez év január

Cluj-Kolozsvár Kelet tudósító rosi statisztika ben olyan sorol fel, amely népszámlálás nek. A technika a háború után kimutatva a lakis, amelyekkel Kolozsvár épít statisztika me is, amikor a építkezések kö des rendezve kőji el tudtak váron felépít tika adatai sz következő épít

Épült:	1923-ban 13
	1924-ben 110
	1925-ben 97
	1926-ban 172
	1927-ben 323
	1928-ban 293
	1929-ben 302
	1930-ban 78

A statisztika mokat azokról lyek 1919 és városban. De számösszege né amennyiben ka, hogy 1929- épületek száza épülettel és k porodott, amel modernebb ép készült. A szo ható, hogy a k központjában sokban az épít kályosabb, de eredményeztek 1919-től 1930 55 ezer 520 k Kolozsváron.

Hozzávetőli hogy a háború érik a békebeli az is megállap delyben Koloz nagyobb arán Ha ilyen érték épületek is, volna látva sz kel.

A lakáskrizi oldották. Ha a gendők arra, fedezték a szü lag tulzsufolás gadni Kolozsv Kolozsvár hibája az, hogy

Sport

Athletika, fut sok, stafétafutás dsziudszicu, u vitorlázás, si-fu korszolázás, je ság és Alpinizati rugás kézilabd és szabályai, lo automobilizmus

Két hatalmas le oldal. 500 illusz llettel egész vász Postán utá

Lepa

Kolozsvár fejlődése 1919-től 1931-ig az építkezések tükrében

1445 házat 3513 szobával építettek Kolozsváron tizenegy esztendő alatt

Hatszázhatvanhárom millió lejbe kerültek az építkezések. Egyetlen olcsó tisztviselő lakás sem épült

Ez év januárjában egyetlen lakásépítési kérvényt sem regisztráltak

Cluj-Kolozsvár, január 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári városi technikai hivatal rendkívül érdekes statisztikát állított össze, amelyben olyan nagyjelentőségű adatokat sorol fel, amelyek fontosságukban egy népszámlálás adataival is vetekszenek. A technikai hivatal statisztikája a háboru utáni építkezéseket öleli fel, kimutatva a lakások és szobák számát is, amelyekkel az utolsó hét évben Kolozsvár épületei szaporodtak. A statisztika megjelöli azt az időpontot is, amikor a Kolozsváron eszközölt építkezések következtében a lakáskérés rendezve lett és a város összes lakói el tudtak helyezkedni a Kolozsváron felépített házakban. A statisztika adatai szerint 1923-tól kezdve a következő építkezések folytak végbe:

Épült:	lakás	szobával
1923-ban	133	310
1924-ben	110	212
1925-ben	97	176
1926-ban	172	378
1927-ben	323	740
1928-ban	299	587
1929-ben	302	613
1930-ban	78	136

A statisztika nem ad részletes számokat azokról az építkezésekről, amelyek 1919 és 1923 között történtek a városban. De a statisztika végén, a számösszegeknél ez a tétel is szerepel, amennyiben megállapítja a statisztika, hogy 1929-től 1930 júniusáig az új épületek száma Kolozsváron 1445 épülettel és közel 4000 szobával szaporodott, amelyeknek többsége a legmodernebb építkezési tervek alapján készült. A szobák szaporulatából látható, hogy a lakások többsége a város központjában épült, míg a külvárosokban az építkezések tágasabb és lakályosabb, de kevesebb számú szobát eredményeztek. A statisztika szerint 1919-től 1930 június 30-ig 663 millió 55 ezer 520 lej értékben építkeztek Kolozsváron.

Hozzávetőlegesen megállapítható, hogy a háboru utáni építkezések értékét és a békebeli építkezések értékét és az is megállapítható, hogy egész Erdélyben Kolozsváron történtek a legnagyobb arányú magánépítkezések. Ha ilyen értékben épültek volna középületek is, Kolozsvár valóban el volna látva szép és modern épületekkel.

A lakáskrizist az építkezések megoldották. Ha az új lakások nem is eleget felelnek a szükségleteknek, pillanatnyilag tulzafolyás nélkül be tudják fogadni Kolozsvár lakosságát.

Kolozsvár építkezésének azonban hibája az, hogy nem épültek olcsó

tisztviselőházak a külföldi államok mintájára. A statisztika foglalkozva ezzel a kérdéssel, az illetékesek részéről a legnagyobb közömbösséget mutatja. Kolozsvár, amely egyike az ország ama városainak, ahol a legtöbb hivatalnok él és ennek ellenére nem épült egyetlen olcsó ház sem, mely

lakást nyújtana a tisztviselőknél. Ilyenormán még mindig érvényben vannak a régi rekvirálási rendeletek és az adókkal elnyomított háztulajdonosok minimális lakbérrel kénytelenek lakásaikat a tisztviselőknél rendelkezésére bocsátani.

A statisztika tehát azt mutatja,

Ot éves gazdasági terv elkészítését határozta el a minisztertanács

Harminc százalékkal felemelték a papírvámját, csak még titokban tartják

Bucuresti-Bukarest, január 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este minisztertanácsot tartottak a kormány tagjai, amelyen a Genfből hazatért Mironescu miniszterelnök elnökölt. A miniszterelnök nagyszabású expozéban számolt be külföldi utjának eredményéről, valamint az uralkodótól kapott audienciájáról.

A minisztertanács ezután gazdasági kérdéseket vett tárgyalás alá és a következő kommunikét adták ki a sajtónak:

„A minisztertanács elhatározta, hogy holnapról kezdve a kormány gazdasági bizottsága naponként ülést tart és öt éves gazdasági újjáépítési tervet készít elő. Mihelyt a terv elkészül, azt az európai konferencia elé terjesztik, amely ebből a célból össze

fog ülni. A stabilizációs kölcsön második részletére vonatkozóan a minisztertanács nem határozott semmit sem. Várja, hogy megérkezzen a válasz azokra a kérdésekre, amelyeket a kormány a Párisban időző román kiküldöttekhez intézett.”

A minisztertanácsról szóló hivatalos jelentés csak ennyit tartalmaz. Az eredeti szövegezésben a papír vámjáról is szó volt és a jelentést már irógépeték is a miniszterelnökségen, amikor Mironescu rendeletére visszakérték a minisztertanács jegyzőkönyv szövegét és abból törölték a papír vámjára vonatkozó részt. Így derült ki, hogy a tegnapi minisztertanács a bukaresti sajtó és közvélemény érélyes tiltakozására mégis csak a papírközpont oldalára állott és az orosz dumping

hogy Kolozsváron az építkezések 1924-ben érték el tetőpontjukat, amikor 323 új lakás épült. Ezután visszaesés mutatkozik, amely mély pontját 1930-ban éri el, amikor is mindössze 78 házat építettek Kolozsváron. De az 1931-es év sem kecségetett sok reménnyel. Januárban a mérnöki hivatalban egyetlen építkezési kérvényt sem regisztráltak. Ha az állam nem fogja támogatni az építkezéseket és nem bocsát tőkét a tisztviselőknél rendelkezésére, hogy a részükre kisajátított telkeken építsenek, akkor ezek a telkek üresen maradnak most is, mint ahogy 1930-ban is üresek voltak és ebben az esetben a telkek visszaszállanak az államra, mert 1931-ben lejár az a terminus, amíg a köztisztviselőknél építkezéseiket végbe kell hajtaniok.

űrügye alatt újból megdrágította a papírt.

A minisztertanács kimondta, hogy harminc százalékkal emeli az összes papíráruk vámját, ötven százalékkal a celluloid vámtételeit. Ezzel szemben szemfényvesztésként közölte, hogy a papírközpont az eddigi árakból engedett és pedig a bukaresti nagy újságvállalatok részére a rotációs papírt 14 lejre, a kisebb vállalatok részére 15 lejre szállította le. Ez a leszállítás tulajdonképpen csak szemfényvesztés, mert ezzel szemben az újságvállalatok gyenge minőségű, sokszor használhatatlan papírt kapnak, amelynek minősége és ára távolról sem áll arányban a papír világpiacon árával és minőségével.

Még meg sem szavazták és már is életbe lépett az új kamattörvény

A kamattörvény javaslat 7. pontja kimondja, hogy a javaslat parlament elé való terjesztésének pillanatától kezdve már csak a maximális kamat szedhető

Mit tartalmaz a végleges formába öntött javaslat 12. paragrafusa

Bucuresti-Bukarest, január 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamattörvény-javaslat, amelynek intézkedéseiről annyit szó esett az egész ország sajtójának hasábjain, végső formájában is elkészült és tegnap este már szétosztásra is került a kamarában. A kamattörvényjavaslat 12. paragrafusban szabályozza a kamat kérdését. A bizottságok által is elfogadott 12 paragrafust itt ismertetjük:

1. A törvényes évi kamat a Banca Nationala kamatlába plusz 5 százalék.

2. A megegyezéssel kamat nem haladhatja meg többel mint 9 százalékkal a Banca Nationala kamatlábát. Megegyezéssel kamatot csak írásban lehet kikötni. Ha az adós ilyen írásos megegyezés nélkül kell kamatot fizetnie, úgy csak a törvényes kamatot kell fizessen.

3. Kamat alatt nemesak az összes pénzben fizetendő járulékok értendők, hanem mindazok a kötelezettségek is, amelyet az adós a tőke használatáért magára vállalt. A fizetett, vagy fizetendő kamat nagyságának megállapítá-

sára minden bizonyítási eljárás megvan engedve.

4. Ha olyan kamatot köt ki egy megegyezés, amely meghaladja a 2-ik paragrafusban említett maximumot, úgy a kötelezvénynek nincs jogi érvénye. Olyan iratokat, amelyek a maximumnál magasabb kamatról szólnak, nem lehet hitelesíteni. Betáblázás, vagy előjegyzés esetén az ilyen iratokat a maximális kamatra kell igazítani.

5. A kamatok előre való fizetése maximum hat hónappal előre történhetik.

6. Bármilyen természetű kamat elévül, amennyiben öt év alatt se nem kéri, se nem perlik.

7. A jelen törvény intézkedései vonatkoznak bármilyen természetű már előbb írásban kikötött kamatokra is attól az időponttól kezdve, amikor jelen javaslatot a parlament elé terjesztették.

8. Az a hitelező, aki az ezen törvényben megállapított kamatnál magasabbat köt ki, kér, vagy elfogad, két hónaptól egy évig terjedhető börtönnel és öt-

szertől huszezer lejig terjedő pénzbüntetéssel büntetettik. Ugyanez a büntetés éri azt is, aki tudva közvetítőként szerepel a deliktum elkövetésénél.

9. Hogyha a 8-ik paragrafusban előírt vétséget professzionista követi el, vagy olyan személy, aki előbb már el volt ítélve ugyanezért a deliktumért, hat hónaptól három évig terjedhető börtönnel és huszezer lejtől százezer lejig terjedhető pénzbírsággal büntethető.

10. Ha a 8-ik és 9-ik paragrafusban előírt vétséget egy kereskedelmi társaság nevében követték el, úgy a büntetés azokat éri, akik hozzájárultak az üzlet megkötéséhez. Ha a vétséget egy cégjegyző, vagy megbízott követte el, úgy a büntetés egyformán éri őt és azokat, akiknek nevében és tudtával követték el a cselekményt.

11. A bünygi eljárást nem lehet megindítani, csak a sértett fél kívánságára. Az elítélésről szóló végzést az elítelt költségére közölni kell egy elterjedt lapban.

12. Jelen törvény életbeléptetésével az összes ezzel ellenkező intézkedések hatályukat veszítik.

— A kolozsvári zsidó főiskolai hallgatók teaestélye. F. hó 24-én, szombat este 9 órai kezdettel a Zsidó Diákmenza (Str. Dorobantilor 11.) helyiségében nagysikerűen igérkező táncal egybekötött teaestélyt rendeznek a kolozsvári főiskolai hallgatók. Külön meghívók nem lesznek kibocsátva és a rendezőség ezúton kéri az érdeklődők minél nagyobb számú megjelenését.

Italános meglepetést okoz. Annál is inkább, is azt hangoztatták, nélkül. De a vevő a véleménye, hogy ez a véleményét sebbül tartja fenn. gyárak igazgatói. Eszmat indítottak, mely a nagyfogyasztóknak gyobb tömeget tömő az ipar-és kereske-riumnál interveniál-dumban kérék a kar megszűntetését.

memorandumnak sok sz. A kartell hatalma nt a vevőké. Es külö-bb ennél a miniszte-

n nem szomorkodnak a bekövetkező esemé-ly a kartell tagjai két kijátszani egy-

ekövetkezik, abban (-lay)

zményes éseket

igazgatóság

igazgatóságok tévesen

ót, mert a Morgan a sajtóbeszélgetése-

Söt, hangsúlyozza a amikor a Morgan telefon reorganizá-

it, újabb 15 száza- ad a sajtónak. lékos kedvezmény-

és keres-

dukciókra

t

értekezletet

nk állást a reduk-

ldani, hanem kizá- gy az egyes esete- ént elő.

olja, hogy küldje-

got, amelynek cél- vitás kérdésekre

A háztulajdono- a kérve azokat, most önzésük felé- ban lévő kereske-

ztulajdonosok ré- bizottság kiküldé-

st, azonban a bi- eg kell határozni.

rozta, hogy hétfő- skozásait, amikor

ujtják azt a táb- egyes kereskedők

g össze. A Sfatul kapcsolatban fel-

feltétlenül je- g a Sfatul helyi- gyenek a lista

ith Trumpeldor

utáni teáit ezután

helyiségében tartja

nyuk erre a célra

A teadélutánon a

no jazz-zene kara

ndégeket szívesen

merikai milliómos

elentik: A Colo- városból jelentik.

mprev multimil- hatoltak be, akik

Sport és Játék,

Athletika, futás, távolugrás, dobások, stafétafutás), birkózás, ökölvívás, dzsiudzsiu, uszás, vízipólo, evezés, vitorlázás, si-futás és si-ugrás, gyorskoreplyázás, jégheockey, vívás, turisztaság és Alpinizmus, torna, tennisz, asztali tenniszjáték és szabályai, labdarugás kézilabdajátékok, fúleslabdajáték és szabályai, lovassport, kerékpársport, automobilizmus és motorkerékpársport, stb. stb.

Két hatalmas lexikonkötet 340+408=748 oldal, 500 illusztrációval 50 m-mellék- lettel egész vánszondiskótésben 405.— lej.

Postán utánvétellel franko küldi

Lepage, Kvár

Kereskedők! Konfekciósok! Masamódok! Szalonok figyelmébe! Ne vigyé pénztét külföldre! Olcsó külföldi árak! Bálí, estélyi ruha és kabátvirágok! Mindennemű divatlap és saját tervezés szerinti himzések. Batikolás és mintázás mindennemű anyagra. Minden megrendelést 24 óra alatt elintézem. Frankó szállítom.

„HELICON“ iparművészeti- és himző-műterem

ORADEA, str. Rimanóczy 4. I. emelet

Leépítik a rendőrséget, még rosszabb lesz a közbiztonság

10.442 rendőr helyett ezentul csak 7000 vigyáz az ország rendjére

Cluj-Kolozsvár, január 21. Ahhoz mindenképpen hozzászokhattunk már, hogy nálunk a leépítés divatos jelszó lett. Ha valami baj van a költségvetésben, az állam máris ott terem csodaszerével, a leépítéssel, nyugdíjazással, kényszerszabadságolással és rendelkezési állományba helyezéssel, valamint egyéb hasonló szociális intézkedésekkel. A leépítés lett az a csodálatos eliksír, amely minduntalan megkényszeríti az államháztartás nagyon is sok helyen nyikorgó kerekét.

A takarékoskodás kísérő szelleme most utólrta a közbiztonsági szervezetet, a rendőrséget is. A rendőrségen ma az a helyzet, hogy az egész országra vonatkozólag elkészítették a takarékosági keretet és a kereten kívül állókat könnyörtelenül leépítik, vagy hogy teljesen szabatosan fejezzük ki magunkat: rendelkezési állományba helyezik. Hogy kik lesznek azok, akiket rendelkezési állományba helyeznek, azt ma még nem tudják és éppen ezért számos rendőrségi alkalmazott a legnagyobb bizonytalanság elé tekint.

Az ország minden rendőrkveszturája megkapta már a hivatalos köriratot, az 1931-es költségvetési tervet, amely a tulajdonképpeni leépítés kereteit szabja meg. Ez a leépítés, mint már az első pillanatban is látható, határozottan nagyarányú, ami annál is inkább megdöbbentőbb, mert a közbiztonsági szervről van szó.

A rendőrségi állomány megrostálása hosszú időn keresztül elsőrangú feladata lett volna a kormánynak, azonban ez tulajdonképpen csak akkor következett be, amikor az ugynevezett inkadrálási törvényt életbeléptették. Az inkadrálási törvény végrehajtása után kiderült azonban, hogy a rendőrség létszáma nem mindenütt felel meg a törvény előírásainak. A törvény maga is úgy rendelkezett, hogy intézkedéseit csak a költségvetési lehetőségekhez mérten kell végrehajtani. Nem nagy fantázia kell tehát most annak az elképzeléséhez, hogy az amúgy sem törvényes létszámmal dolgozó rendőrségre tulajdonképpen mit is jelent ez a nagyszabású leépítés.

A leépítés általánosan megkímélte a magasabbrendű rendőrségi tisztviselőket, amit bizonyít az a körülmény, hogy a hét rendőrségi felügyelői állást meghagyják, sőt hét felügyelő helyett ezentul tizennégyet szerepeltettek. Itt tehát leépítés helyett szaporítást hajtottak végre. A rendőrkvesztorok számát 25-ről 24-re csökkentették, kveszturati titkár 26 helyett a jövőben 24 lesz, 54 rendőrfőnök helyett 46, 48 rendőrségi titkár helyett 43, 48 komiszár-sef helyett 25, 620 komiszár helyett 420.

A legaggasztóbb a detektívtestület leépítése. Ugy látszik a takarékoskodók azon a véleményen vannak, hogy detektívre nincs szükség, mert a testület számát 1582-ről 800-ra csökkentették. A jövőben tehát csak 800 detektív lesz. Nem szükséges külön hangsúlyoznunk, hogy ez a szám korántsem elégíti ki a szükségletet.

A rendőrlégénységi főnökök létszámának csökkentése következtében 66

főnök helyett 43 lesz, 428 legénységi tiszt helyett 250, 70 al főnök helyett 35, 35 fordító helyett 25, 196 iktató helyett 165, 599 írnök helyett 300, 162 telefonos helyett 60, 23 soffőr helyett 4. Az utóbbi tétel arra mutat, hogy a rendőrségi automobilonkat is leépítik. Vagy talán ezentul az autóval rendel-

ező rendőrségi tisztviselők maguk vezetik a gépkocsit — takarékoskodásból? A rendőrlégénységnél a leépítést előkészítő bizottság nem ismer kegyelmet. Határozata következtében az országnak 10.442 rendőrlégénye helyett a jövőben csak 7000 rendőre lesz.

Ma hirdetik ki a bukaresti szabadkőműves páholy elleni tüntetés perében az ítéletet

Bucuresti-Bukarest, január 21. Az ilfovi törvényszék tegnap tárgyalta annak a hét diáknak az ügyét, akiket decemberben a szabadkőművespáholy elleni tüntetés alkalmával hatóság elleni erőszak miatt letartóztattak. A járás bíróság bizonyítékok hiánya miatt fel-

mentette a vádlottakat és az ügyészség fellebbezésére került az ügy a törvényszék elé. A bíróság kihallgatta a vádlottakat és a tanukat, majd a vád és védelem beszélt, mire a törvényszék elnöke közölte, hogy az ítéletet ma hirdetik ki.

Vadászfégyverével megfenyegetett Threisz zombolyai téglagyáros két bankvezért

Timisoara-Temesvár, január 21. Ma hirdette ki a törvényszék az ítéletet Threisz Mihály volt zombolyai téglagyáros ügyében, aki a múlt évben vadászfegyverrel a kezében beállított egy temesvári német pénztárat helyiségebe, ahol életveszélyesen megfenyegette a bank két vezető emberét, akik közül az egyiket tettelesen is bántalmazta. A bíróság a napokban tárgyalta le az ügyet és tegnapi maradt az ítélet hirdetés. A zsarolás vádjára alól a

bíróság felmentette a volt téglagyárost és csak életveszélyes fenyegetés, valamint becsületsértés vétségében mondotta ki bűnösnek és ezért 15 napi elzárásra és 6000 lej pénzbüntetésre ítélte Threiszot. A pénzbüntetés nem fizetés esetén 120 napi fogházra átváltoztatható. Az ítélet kihirdetése után a bank képviselője Threisz azonnali letartóztatását kérte, de a bíróság a kérelmet elutasította. A felek az ítéletet megfellebbezték.

Kétmillió végkielegítésre kötelezték a Timisianat volt vezérigazgatójával szemben

Timisoara-Temesvár, január 21. Nagy közönség előtt hirdették ki ma délelőtt a temesvári járásbírószágon Sutescu Pantilemon a Timisana volt vezérigazgatójának a bank ellen indított perében az ítéletet. Sutescu Pantilemon, mint kiváló szakembert az utolsó napokban hívták meg a Timisiana vezérigazgatói székébe, hogy ő hajtsa végre a bajbajutott intézet szanálását. Közben azonban a bank fizetésképtelen lett, kényszerezési kérelmet nyújtott be a törvényszékhez és ekkor a vezérigazgatót minden kielegítés nélkül menesztették állásából. Sutescu a bank vezetésével meg-

kötöt szerződés alapján 3,700.000 lej végkielegítést követelt a banktól és az összeg erejéig pert is indított a Timisiana ellen. Legalább hatszor tartottak az ügyben tárgyalást, amíg ítélet hozatalra került sor.

Nagyszámu érdeklődő előtt hirdette ki az ítélet Anastasescu Radu járásbíró. A bíróság a szerződés értelmében 2,055.000 lej és annak kamatait ítélte meg Sutescu Pantilemon vezérigazgató részére. Az ítélet a munkatörvény rendelkezéseinek értelmében kimondja, hogy az összeg 10 napon belül fellebbezésre való tekintet nélkül folyósítandó.

Keynes a londoni munkanélküliség enyhítésére London egész déli városrészének lebontását és újraépítését javasolta

A nagy angol közgazdász előadása a londoni Studióban

London, január 21. A munkanélküliség egyre inkább elhatalmasodó méretei egész Európában, de legfőképpen Angliában nyugtalanítják a lakosságot épügy, mint a politikusokat és a termelőket is. A tömegek nyugtalansága és forradalmasodása egyre nagyobb méreteket ölt. Csak természetesen, hogy ebben az atmoszférában a gazdasági életben elsősorban érdekeltek a legkülönbözőbb javaslatokat dobják felszínre a munkanélküliség enyhítésének érdekében. A javaslatok szinte gombamódra szaporodnak s a javaslatlételben a politikai, gazdasági és társadalmi élet legjobbjai versenyeznek egymással a különböző mentőeszmék kitermelésében.

A javaslatok között természetesen számos irreális is akad, amelyeknek megvalósítása nemcsak fizikai, hanem

lélektani akadályokba is ütközik. Ma már ott tartunk, hogy maga a népszövegségi tanács is komolyan foglalkozik a gazdasági krízis megoldásának kérdésével s a leszerelés problémáját is a válság megoldásának jegyében akarja intézni. A számos javaslat között rendkívül figyelemre méltó az az eszme, amelyet pár nappal ezelőtt a londoni Studióban tartott rádióbeszédében Keynes, a nagy angol közgazdász vetett fel. Keynes javaslata speciálisan angol vonatkozású s ha nem is terjed ki a munkanélküliség problémájának teljes és részletes megvitatására, mégis figyelemre méltó. Keynes, aki a világháború, illetőleg a békeszerződések megkötése után hatalmas feltűnést keltett „A békeszerződések gazdasági következményei” című könyvével, amelyben pontosan

A legelőszőbb beszerzési forrás az összes petroleumtermékek részére
Autó-benzin, petróleum, motorin, olajok, autógumik, alkatrészek az
AURORA PETROLIFERA

Cluj, Calea Regele Ferdinand 62
Telefón 855

megjósolta a versaillesi békeszerződések következtében beálló jelenlegi anarchikus állapotokat: világszerte nagy tekintélynek örvend. Keynes a londoni Studióban tartott előadásában a munkanélküliség megoldásának lehetőségével kapcsolatban a következő figyelemreméltó szempontokat vetette fel:

— A takarékoskodás — mondotta — a legártalmasabb dolog, amit a jelenlegi viszonyok között embertársaink ellen elkövetünk. Aki naponta öt schillinget spórol meg, munkanélkülivé tesz egy embert.

Keynes ezenfelül radikális javaslatot is tesz a londoni munkanélküliség leküzdésére, nevezetesen azt, hogy a kormány romboltassa le London egész déli városrészét, westminster-től Greenwichig és építsék fel az egész városrészt teljesen újra. Ennek kettős haszna lenne: a munkanélküliek munkához jutnának, London pedig megszabadulna egyik legegységstelenebb és legesunyább városrészétől.

Valószínű, hogy az angol kormány, természetesen pénzügyi lehetőségeihez mérten, megfontolás tárgyává fogja tenni Keynes javaslatát.

— Január 31: a kolozsvári nagy zsidó bál. Valóban megilleti ez a cím azt a nagy bált, amelyet január 31-én rendez a kolozsvári zsidó kórházegylet, zsidó nőegylet és árvaegylet. A bál, amelyet a Newyorki összes termében rendeznek meg kimagasló eseménye lesz a kolozsvári zsidó társadalomnak, amelynek az idei szezonban ez lesz az egyetlen nagy bálja. A nagy zsidó bál egyesíteni fogja mindazokat a meglepetéseket, amelyek eddig a három egyesület külön-külön nyújtott a báljai alkalmából.

FELHIVÁS KOLOZSVAR ÖSSZES ZSIDÓ REKRUTAIHOZ!
Amint a lapokból is értesülhettek a 31-es kontingent most bevonulandó zsidó ifjai, az idei bevonulás február hó 8-án lesz. Tekintve, hogy ezen dátum vasárnapra esik, a közeli városokba, valamint a Clujra bevonulandó ifjaknak tudomására hozzuk, hogy ezen esetben csak február 9-én, vagy a hétfői napon kell jelentkezniök ezredüknél. Ezt azért tartottuk szükségesnek közölnünk, hogy zsidó bevonulandó ifjainknak ne okozzon különösebb gondot, az, hogy nem jelenhetnek meg február hó 8-án este 8 órai kezdettel a *Hitachdut Haavoda által rendezett, műsorral egybekötött Rekrutabálon, az Épitőmunkás Otthon összes termeiben Patak ucca 7 szám.*

— Pollák Aron halála. Máramaroszigeti tudósítónk jelenti: Sulyos vesztéségre érte a napokban Máramarosziget kereskedő társadalmát. Meghalt Pollák Aron, a szigeti kereskedők veteránja. Évtizedeken keresztül virágzó üveg- és porcellánüzlete volt a szigeti piacon s a régi Máramarosban óriási népszerűségnek örvendett. Pollák Aron sok éven át vezető tagja volt a szigeti ort. hitközségnek s ebben a minőségben is az egész város tisztelétét és megbecsülését vivta ki magának. Üzletét az utóbbi években fia, Pollák Ferenc vette át. Pollák Aron halála hirtelen állott be s temetésén, mely f. hó 19-én ment végre, Máramarosziget zsidóságának minden rétege képviseltette magát. 76 éves volt. Három gyermeke maradt, Pollák Ferenc városi tanácsos, a cionista szervezet vezető tagja s két férjezet lánya. Kivülük gyászolják halálát vejei, Klein Márton és Jakobovits Ferenc, a szigeti kereskedelemnek és zsidó társadalomnak közkedvelt tagjai.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ezek a pengék elégítik ki Önt!

ROTBART MOND EXTRA
ROTBART MOND EXTRA
ROTBART MOND EXTRA
ROTBART MOND EXTRA

Vezérképviselő: C. DUISBERG
Bucuresti 1, Str. Carol 3

HIL

Az Uj Kelet az
bánsági zsidó
Főszervező:
Felelős szerkesztő:
Bukaresti
Hátszegi Ernő
Ölkéink utánn
megjelölésév

— Az Uj Kelet
társas kirándulás
Kelet kiadóhivat
vári menetjegy
nizza karnevál
rendez, mely ole
teljesebb kényel
több szórakozást
vevőinek. A ma
kirándulás rész
amely összegért
vői vasuti jegye
pig, Nizzában pe
szállásolást, telje
ges vizumokat és
kap. A társas-ki
let kiadóhivatala
ket. A jelentkező
bizonyítványuk
fényképet kell
2-ig.

— Hatalmas vil
Londonból jelenti
jelentés szerint a
mas vihar dühön
törökországi part
ra közötti szakas
nagy károkat oko
zak tetejét kilomé
szélrohamok. Két
hajó a viharban
adott le. Azóta hi
kezett.

— Orvosi szak
Orvostudományi
nuár 22-én, csütö
3 órakor a Str. I
9. szám alatt or
álest tart, amelyr
valamint érdeklő
aton hiv meg az

— Tévedés azt h
csak a székreked
van szükség. Az
ügyeljen arra, ho
tisztuljanak. Arti
által ajánlott eny
hajtó.

— Földrengés J
ból jelentik: A ho
ból érkezett jelenté
középső részén ké
pusztításokat vé
Prophó falvak es
tultak. Attól kell
azaz ember életét
tasztrófában.

— Véget ért az
rácsnyi szünete.
A parlament kar
ért. Az alsóház ü
kedelmi miniszter
válaszában bejelen
novemberben 5 és
félmillió métermá
liába.

— Sarkadi Alad
fellelése a Magya
este a „Félelelet
vigjátékban lépett
a kiváló budapest
Magyar Színház k
humora, nagyszé
komikumnak min
áradó közvetlens
vihart váltott ki s
gal ünnepelte ezt
Sarkadi Aladár
Manci, a kolozsvá
szubrettje debütá
kvalitást fedeztün
nálja öt arra, hog
lozsvári közönsége
hassa. Külső meg
numa behizelgő,
lehetősen táncol.
akere volt, amit
lett nem volt könt
Sarkadi Aladár
kivül a pompás T
ábrangu alakítást.
ben vették ki rész
vey Leó, Tompa I
nem. A színház Sa
tész Manci vendé
szépszámu közönsé

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkjeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Az UJ KELET kedvezményes társas kirándulása Nizzába. Az Uj Kelet kiadóhivatala a Hermes kolozsvári menetjegy iróval karöltve a nizzai karneválra társaskirándulást rendez, mely olcsósága mellett a legteljesebb kényelmet és a lehető legtöbb szórakozást fogja nyújtani résztvevőinek. A maga nemében páratlan kirándulás részvételi díja 12.500 lej, amely összegért a kirándulás résztvevői vasúti jegyet, Budapestén 1 napig, Nizzában pedig 8 napig kitűnő ellátást, teljes ételt, a szükséges vizumokat és szakszerű vezetést kap. A társas-kirándulásra az Uj Kelet kiadóhivatala elfogad jelentkezőket. A jelentkezőknek állampolgársági bizonyítványuk másolatát és 2 darab fényképet kell beküldeniük február 2-ig.

Hatalmas vihar a Fekete tengeren. Londonból jelentik: Konstantinápoly jelentés szerint a Fekete tengeren hatalmas vihar dühög. Az orkán az észak-törökországi partvidéket Eregli és Bafra közötti szakaszon végigsöpörte és nagy károkat okozott. Egyes falusi házak tetejét kilométerekre sodorták el a szelrohámok. Két görög és egy holland hajó a viharban segélykérő jeleket adott le. Azóta hír róluk többé nem érkezett.

Orvosi szakülés. A Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület f. évi január 22-én, csütörtökön este pontosan 8 órakor a Str. Londrei (Hosszu uca) 9. szám alatt orvostudományi szakülést tart, amelyre az egyesület tagjait, valamint érdeklődő orvosvendégeket ezton hív meg az elnökség.

Tévedés azt hinni, hogy hashajtóra csak a székrekedésben szenvedőknek van szüksége. Az egészséges ember is ügyeljen arra, hogy belei naponta kiszáradjanak. Artin dragee az orvosok által ajánlott enyhe, biztos, olcsó hashajtó.

Földregés Jáva szigetén. Londonból jelentik: A hollandindiai Bandoengből érkező jelentés szerint Jáva sziget középső részén két erős földrengés nagy pusztításokat végzett. Börniajő és Propó falvak csaknem teljesen elpusztultak. Attól kell tartani, hogy mintegy száz ember életét vesztette az elemi katasztrófában.

Véget ért az angol parlament karácsonyi szünete. Londonból jelentik: A parlament karácsonyi szünete véget ért. Az alsóház ülésén Graham kereskedelmi miniszter interpellációra adott válaszában bejelentette, hogy a szovjet novemberben 5 és fél, decemberben 6 és fél millió métermáza búzát vitt be Angliába.

Sarkadi Aladár és Kertész Mancsi fellépése a Magyar Színházban. Tegnap este a „Félemelet balra” című francia vígjátékban lépett fel Sarkadi Aladár, a kiváló budapesti komikus a kolozsvári Magyar Színház közönsége előtt. Aldott humora, nagyszerű játéktechnikája, a komikumnak minden mozdulatából kiáradó közvetlensége hatalmas tapsvihart váltott ki s a közönség valóságos ünnepléssel üdvözölte ezt a kivételes művészt. Sarkadi Aladárral egyidejűleg Kertész Mancsi, a kolozsvári Magyar Színház új szubrettje debütált, akiben sok olyan kvalitást fedeztünk fel, ami predesztinálja őt arra, hogy a kényes izlésű kolozsvári közönséget rövidesen meghódítsa. Külső megjelenése vonzó, organuma behízelgő, tud játszani és meglehetősen táncol. Tegnap este őszinte sikere volt, amit Sarkadi Aladár mellett nem volt könnyű feladat kivívnia. Sarkadi Aladár és Kertész Mancsi kivül a pompás Tóth Elek nyújtott előrangú alakítást, de nem kis mértékben vették ki részüket a sikerből Leóvey Leó, Tompa Béla és Balázs Samu sem. A színház Sarkadi Aladár és Kertész Mancsi vendégjátéka alkalmával közönségükkel telt meg.

Al Capone Florida partvidékén uszó játékbarlangot rendezett be,

amelynek szalonjaiban ismert milliósok is részt vesznek a hazárdjátékokban

London, január 21. Newyorki jelentés szerint napok óta Florida partvidékén horgonyoz a mesés berendezésű Montecarlo nevű 3000 tonnás gőzös, melynek szalonjaiban rulett és a hazárdjáték minden neme honos, akár a montecarlói kaszinóban. A floridai hatóságok nem lépnek fel a hazárdjátékok meghonosítása ellen s így a hajón állandóan nagy az élénkség. A játékosok, kik között számos amerikai milliós is van, bármilyen hosszú

időt is tölthetnek a hajón, de azzal a feltétellel, hogy a játékban részt kell venniük. Neveiket a hajóparancsnokság nagy diszkrécióval kezeli. Egyesek úgy tudják, hogy a vállalkozást Al Capone irányítja, akinek már évekkel ezelőtt az volt a terve, hogy a Bahama szigetek és az amerikai szárazföld közötti útvonal valamely pontján uszó játékbarlangot rendez be s az utasokat a hajóra repülőúton szállíttatja a kontinensről.

Kontremin-ellenes rendelkezés a párizsi tőzsdén. Párizsból jelentik: A tőzsdén olyan intézkedést fogantatosítottak, amely lehetetlenné teszi a kontremin részére nem létező értékek forgalmába hozatalát. A tőzsdetanács e döntését az ügynöktestület javaslatára hozta meg.

A nátha hosszantartó és kellemetlen betegség. Anacot pasztilla a legjobb orvosság. Egy fiola ára 37 lej.

A Haggibbor teastélye. Szombaton zártkörű teastélyt tart a Haggibbor vívószakosztálya. A vívók minden előkészületeket megtesznek arra, hogy a teastélyi egyike legyen az ideai szezon egyik legsikerültebb mulatságának. Még ma is emlékeztet a vívók tavalyi teastélye, amikor télvíz idején az összes jelen volt hölgyek kis elővirágoskört kaptak a vívóktól. Ehhez hasonló figyelmességgel akarja a vívószakosztály a mostani teastélyi sikerét előmozdítani és erre meg van minden remény. Az estély szombaton, folyó hó 24-én este kilenckor fog kezdődni a Haggibbor Király uca 28. szám alatti klubhelyiségében.

Elekes Miklós előadása a kolozsvári Zsidó Joghallgató Körében. Vasárnap, folyó hó 25-én d. e. fél 11 órai kezdettel dr. Elekes Miklós tart előadást a clujzi Zsidó Joghallgató Körében. „Kriminológia és pszichológia” címmel. Az előadás általános érdekl. lévén, vendégeket szívesen látja a Vezetőség.

„Megjött a reggel.” Ezen a címen jelent meg Kibédi Sándor, a nagytehetségű erdélyi költő új verskötete, melyben egy konvulzív lelkületű, új idők új szellemét követelő, kivételes ember legszébb megnyilatkozásai vannak egybegyűjtve. A kötet részletes méltatására visszatérünk a költőnél is (Kolozsvár, Str. Regalá, v. Majális uca 19)

Aki babonából lett öngyilkos. Bécsből jelentik: Tegnap este 9 órakor Franz Breyer tizenhat éves asztalos tanonc a Hütteldorf felé vezető úton a robogó vonat elé vetette magát. A mozdony darabokra szakgatta a szerencsétlen fiatalembert, akinek zsebében egy cédulát találtak e szavakkal: Tizenharmadikán születtem, tizenharmadikán kaptam gazdámotól az első verést és tizenharmadikán vesztettem el pénztárcámat. Örök szerencsétlenségre vagyok kárhoztatva, inkább meghalok. A fiatalembert, akit mestere és környezete nagyon szeretett, mindenki komolyan, igyekvőnek és takarékosnak ismert. Az utóbbi időben bukomsorág vett erőt rajta és ismételtlen kijelentette, hogy nem erre az életre született.

A népszámlálást ellenőrző és panaszfelvevő felülvizsgálata megkezdődik. A kolozsvári népszámlálási munkálatok utolsó fázisa is befejeződött. A lezáró népszámlálási úrlapok összeszámlálása és felülvizsgálata is megtörtént. dr. Muresan miniszteri delegátus azonban azt akarja, hogy Kolozsváron a népszámlálás teljesen a törvény által előírt formában történjen, ezért a mai nappal tiztagu, ugynevezett repülő ellenőrző bizottságot szervezett, amely házról-házra járva, a népszámlálási nyvta felmutatására szólítja fel a lakosságot. Azok ellen, akik saját hibájukból nem vettek részt a népszámlálásban, megfelelő törvényes eljárás indul meg, amely tudvalevőleg 30 napig terjedhető fő és 2000 lejig terjedő mellékbüntetéssel sújtja az illetőket. Egyébként a repülőbizottság egyttal, mint panaszfelvevő szerv is tevékenykedik és Muresan mérnök ezton szólítja fel a város lakosságát, hogy a népszámlálók részéről tapasztalt legeszkélyebb mulasztást mondják jegyzőkönyvbe a bizottságnak, mert azok ellen a legszigorúbban fog eljárni.

Évi százezer frankkal emelték Joffre marsall özvegyének nyugdíját. Párizsból jelentik: A francia kamara tegnapi ülésén évi százezer frankkal felemelték Joffre marsall özvegyének nyugdíját.

Az angol munkanélküliek száma ismét nőtt. Londonból jelentik: A munkanélküliek száma Angliában január 12-én 2 millió 600 ezer volt. 18 ezer 300-al több, mint egy héttel és 1 millió 150-rel több, mint egy évvel ezelőtt.

A Keren Kayemeth Országos Kuratóriuma folyó hó 15-én tartott ülésén elhatározta, hogy svat 15-e alkalmából egy február 1-én lefolytatandó perselygyűjtésre kéri fel Erdély szervezett cionista ifjuságát. A Keren Kayemeth bizottságához leveleket intézett a Keren Kayemeth iroda, melyben közölte a svat 15-i gyűjtésre vonatkozó utmutatásokat. A Keren Kayemeth Országos Kuratóriuma ez uton kéri fel Erdély zsidóságát, hogy fogadják szívesen svat 15-én a Keren Kayemeth kiküldöttét.

Előadás a bukaresti Páx klubban. A bukaresti Páx klubban szombaton, e hónap 24-én este Szabó Imre, az Uj Kelet munkatársa felolvasást tart balkáni utjáról. Az utirajzokon kívül az író egy-két humoreszkjét is felolvassa.

Szellemileg és testileg kimerültek a leggyorsabban úgy szerzik vissza frissességüket, ha a reggeli és uzsonnatejhez 2-3 kanálnyi Ovomaltinet tesznek.

Novemberben öt és fél, decemberben hat és félmillió mázsa orosz búzát vittek be Angliába. Londonból jelentik: A parlament karácsonyi szünete véget ért. Az alsóház ülésén Graham kereskedelmi miniszter interpellációra adott válaszában bejelentette, hogy a szovjet novemberben 5 és fél, decemberben 6 és fél millió métermáza búzát vitt be Angliába.

A nyitott gallér. Londonból jelentik: Londonban érdekes pert tárgyaltak a napokban. Egy Davis Henderfalk nevű szabómeister még az ősz elején tizenkétéves Charles fiának meghagyta, hogy nyitott, ugynevezett Schiller-gallérban menjen az iskolában. Charles szívesen tett eleget az apai kívánságnak, de amikor a tanító meglátta a nyitott gallért a fiun, megbotránkozott és haza küldte azzal, hogy haladéktalanul vegyen más gallért. Az apa azonban visszaküldte fiát azzal, hogy a nyitott gallér nem megbotránkozató viselet. A fiut másodsor is visszaküldték, sőt harmadsor is, mert Davis Henderfalk ur hajthatatlan maradt. Végül, mikor a fiu negyedszer is visszajött, az apa egyszerűen kijelentette, hogy nem hajlandó a gyereket többé olyan iskolába küldeni, ahol a tanító megbotránkozik egy egészséges viselettel. Ezért felelnie kellett a bíróság előtt. Itt az apa azzal érvelt, hogy felnőtt hölgyek is nyitott nyakkal járnak nemcsak az utcán, hanem így jönnek a templomba is. A bíróság ezt az érvelt respektálta, de azért mégis megbüntette az iskolatörvény elleni kihágás miatt 2 shilling hat penéere.

Idegesség, fejfájás, álmatlanság, szédülés, bágyadság, levertség, félelemérzések eseteinél a természetes **Ferenc József** keserűvíz kitűnő házi-szer, amely az emésztőszervektől eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a **Ferenc József** víz öreg embereknek is megbízhatóan és minden fájdalom nélkül hat. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

NAPRÓL-NAPRA

A spanyolországi Gerona közelében egy odvas fatörzsben mintegy kétezer font értékű aranyrögöt találtak, amelyet bizonyára igen régen rejtettek el az odvas fába.

Az Associated Press jelenti Buenos Airesből, hogy az argentin főváros három különböző pontján földalatti vasúti szerelvények ellen bombamerényleteket követtek el. A három merényletnél 16 ember vesztette életét s mintegy hetvenen sebesültek meg, köztük huszan súlyosan.

A Wilkins kapitány sarkvidéki útjára átépített buvárhajót ma vízre bocsátották. A sarkutazó a jövő héten megkezdí a tengeralttjáróval a próbautazást.

Anglia legnagyobb gyártelepe a Dagenhamban épülő Ford autógyár építkezési munkálatai a befejezéshez közelednek. A hatalmas területen épülő gyár egyes műhelyeit, raktárait külön vasúti hálózat köti össze egymással és a főépülettel. A gyár részére a Themse-parton kikötő épül. Ford angliai üzeme 15 ezer munkást fog foglalkoztatni s napi ezer gépkocsit fog termelni jobbra Északafrika és az európai kontinens részére történő export céljaira. A gyár közelében 1500 munkáslakóházat is építenek.

A Bajor Alpokban lévő Benediktenwand hegygerincének közelében a bajor államrendőrség si-tanfolyamának 9 emberét szerencsétlenség érte. A sietőket a hóviharban lavina temette be. A segélycsapatoknak csak egy rendőrtisztet sikerült a hó alól eddig kiásniok. A mentést kitartóan folytatják tovább. Ujabb jelentés szerint a Benediktenwand hegyoldalon történt lavinaszerencsétlenség áldozatainak mentése sajnos csak igen lassan halad előre, mert a hóviszonyok rendkívül kedvezőtlenekké váltak és állandóan esik az eső. Több mint száz ember egész éjjelen át fátylafény mellett masirozott a szerencsétlenség színegyrére, ahová csak hajnalban érkeztek meg.

A kínai éhínség tanulmányozására kiküldött amerikai bizottság visszatért Nankingba. Előterjesztett jelentésének adatai szerint Sanszi tartományban 1930-ban két millió ember éhen pusztult és több mint négyszáz-ezer kuli rabszolgának adtak el. Az egykor virágzó Sanszi falvai lassan teljesen elnéptelenedtek s az elhagyott lakóházak üresen omladoznak össze.

BUZIÁSFÜRDŐN

a Goldschmidt-féle
VEZÉRGŐ ÉS SZÁLLÓDA
 mely 40 év óta fennáll és jó hírnek örvend, haláleset miatt
eladó.

Szakmabelinek, valamint orvosnak jól kamatozó befektetés. Bővebbet: Goldschmidt Buzias. Jud. Timis.

A cionista irodalom standard műve

BÖHM ADOLF:
A cionista mozgalom
 Kivonat a tartalomról:
 Az emancipáció és következményei
 A cionizmus és a modern zsidóság
 A cionizmus előfutárai a 20. században
 Achad Haam
 Herzl Tivadar fellépése
 Eredményei és csalódások
 Herzl egyénisége
 stb., stb.

Ara: 120 lej
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYÁBAN

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

ET LELKE:
KELETBEN

KÖZGAZDASÁG

Ki árdrágít: a kereskedő, vagy a gyáros?

Az Aradi Kereskedelmi Testület visszautasította a gyáripárosok vadjait. Arad kereskedői a közönség érdekeit szolgálják. Új vezetőséget választ a Testület

Arad, január 21. Az aradi Kereskedelmi Testület vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel az Iparkamara nagytermében választmányi ülést tartott, amelyen a tagok majdnem teljes számban jelennek meg. Domán Sándor elnök nyitotta meg az ülést, mely tulajdonképpen előkészítője a jövő heti tisztújító közgyűlésnek. Az elnök üdvözlő szavai után dr. Szöllösi Zsigmond főtitkár felolvasta a múlt évi zárszámadásokat és a jövő évi költségvetést, amit a választmány tagjai behatóan megvitattak, úgy, hogy az most már végleges formájában a közgyűlés elé kerülhet. A tanácskozás folyamán szóba került a Kereskedelmi Testület új helyiségének kérdése is. Még egy mult ülés határozatából kifolyólag a vezetőség elhatározta, hogy kibérli az Általános Takarékpénztár épületében levő volt Kornis-féle nagy irodahelyiséget, ahol állandó gyűlésterem és titkári hivatal áll a tagok rendelkezésére, azonkívül itt helyezik el a Fűszerkereskedők Szindikátusa és egyéb társaságok irodáit is. A választmány: Engel Gyula, Klein Sándor, Lantos József, Ordelt László, Székely Mihály és dr. Szöllösi Zsigmond főtitkárból álló hatagru bizottságot delegált, amelynek tagjai semmilyen érdekeltségben nincsenek a háztulajdonos Általános Takarékpénztárral és ez a bizottság köti majd meg a végleges szerződést.

Érdekes pontja volt a napirendnek az UGIR és Kereskedelmi Testületek Szövetsége közötti ellentét újabb fejleménye. Ismeretes, hogy a szövetség nagy árszállító akciót kezdeményezett, ami

nem találkozott az UGIR (Gyáripárosok Országos Szövetsége) tetszésével, amely a súlyos behozatali vámkok és a belföldi magas árak fenntartója és ezért ellenpropagandát fejt ki. Az UGIR azal vádolja a kereskedőket, hogy ők követnek el árdrágítást, mert a gyárak már régen leszállították az árakat, amiben a kereskedők nem követték a gyárosokat. A választmányi ülés felhívással utasította vissza a vádat és a tárgyhöz hozzászólók megállapították, hogy a közönség körében úgy sem talál hitelre az ilyen hirteljesítés, mert a fogyasztók széles rétege tudja, hogy a kereskedők sok esetben beszerzési áron alól is kénytelenek árusítani, csak-hogy pénzt kapjanak és megbirkózhassanak a konkurenciával. A Kereskedelmi Testület tiltakozása különben a jövő heti közgyűlésen is erőteljes formában fog kifejezésre jutni.

Ezután a gyűlés a közgyűlés előkészületeit beszélte meg, majd elhatározta, hogy tisztagu jelölőbizottságot küld ki a vezetőség tagjainak kiválasztására. A bizottság tagjai a következők: Apponyi Gyula, Faragó Rezső, Erdős Pál, Glesinger Győző, Hegyi György, Ordelt László, Schwartz Adolf, Szabó Miklós, Székely Mihály és Szigeti Oszkár választmányi tagok. A jelölőbizottság tagjai holnap este ülnek össze tanácskozássra. A szakmabeli csoportok elnökeit nem a közgyűlésen választják meg, hanem a csoportok ajánlata alapján a megalakuló új választmány egészíti ki magát a csoportelnökökkel. Ezzel a napirend kimerült és Domán Sándor elnök berekesztette a tanácskozást.

A Román Opera műsora

Péntek: jan. 23: Lakmé. Mircea Lazar. a bukaresti opera tagjának közreműködésével.
 Vasárnap, jan. 25 (este): Mignon.
 Hétfő, jan. 26: Ysi király.
 Szerda, jan. 28: Sámson és Delila.
 Péntek, jan. 30: Pillangókisasszony.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Ma van a Szent láng premijere. Az ideai színházi év drámai terméséből magasan kiemelkedik Maugham Szent láng című darabja. Az élet és halál mély emberi kérdései feszülnek a darab mesterien fejlesztett cselekményében s korunk és minden kor igaz emberi figurái mozognak az embersors bonyolult szálain. Maugham költő és drámaíró egy személyben. Ep olyan ismerője a szívek és vesék titkainak, mint a színpadi hatás eszközeinek. Új drámája a világ nagy színpadain viharos sikert ért el, a budapesti Vígyszínháznak is állandó műsordarabja lett. Nálunk Janovics Jenő dr. rendezésében kerül színre a Szent láng, a főszerepeket Poór Lili, Kaszab Anna, Szentgyörgyi Mária, Fekete Mihály, Tóth Elek, Forgács Sándor, Nyerges Ferenc alakítják. A Szent láng második előadása szombat este lesz.

Első tavasz mozhelyárakkal. 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozhelyárakkal kerül színre péntek este a mult év legnagyobb sikerű operettje, az **Első tavasz**, Kondor Ipolyával, Kertész Mancival, Nádorral, Tompával, Ihással.

Dörmögő Dömötör, Sarkadi Aladár. Szombat délután három óraker olyan eseménye lesz a kolozsvári gyermekvilágnak, amelyre igen sokáig fogunk visszaemlékezni a pesti gyerekek híres Sarkadi bácsija fogja eljátszani a Dörmögő Dömötör című nagyszerű gyermekdarab főszerepét. Pesten fogalom a Sarkadi bácsi neve. Ő teremtette meg az ujszerű gyermekelőadás stílust, amely a legkínzóbb nevelő eszköznek bizonyult. A Dörmögő Dömötör előadását mérsékelt helyárakkal tartják meg.

A makrancos királykisasszony. Oriási érdeklődés mutatkozik a dr. Radnay-táncintézet vasárnap délutáni előadása iránt, amikor az intézet ötven babanövendéke el fogja játszani a Makrancos királykisasszony című pantomimikait nagybalettel. Az előadásban a dr. Radnay-intézet vezetői is fellépnek és modern táncokat fognak bemutatni.

Tömegesen viszik a jegyeket a Jobb mint otthon című, csak felnőttek számára írt francia operett előadásaira, amelyekben Sarkadi Aladár, a legkínzóbb magyar komikus lép fel. A pénz tár kizárólag felnőttek részére ad ki jegyeket.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Csütörtök fél 9: A szent láng. (Ujdonság először. Poór Lili fellépésével. 23. Premierbérlet. Ssz. 152.)

Péntek fél 9: Első tavasz. (Esti előadás 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal. Ssz. 153.)

Szombat d. u. 3: Dörmögő Dömötör. (Gyermekelőadás. Sarkadi Aladár vendégfellépésével. Mérsékelt helyárakkal. Ssz. 154.)

Szombat fél 9: A szent láng. (Ujdonság másodszer. Poór Lili fellépésével. 28. A. bérlet. Ssz. 155.)

Szombat háromnegyed 11: Jobb mint otthon. (Operettujdonság először. Sarkadi Aladár vendégfellépésével. Bérletszünetben, csak felnőtteknek. Ssz. 156.)

Vasárnap d. u. 3: Obsitos. (Operett-repriz 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal. Ssz. 157.)

Vasárnap d. u. 6: A makrancos királykisasszony. (Pantomimikai nagybalet, a dr. Radnay táncintézet 50 babanövendékének előadása. Rendes helyárakkal. Ssz. 158.)

Vasárnap este 9: Régi nyár. (10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal.)

Hétfő fél 9: Jobb mint otthon. (Operettujdonság harmadszer. Sarkadi Aladár vendégfellépésével. Csak felnőtteknek. Bérletszünetben. Ssz. 160.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

TULSO PARTROL

Paul Wegener, Olga Tshechova, Paul Richter

SENKI GYERMEKEI

Willy Forst, Xenia Desny

Ma, csütörtöktől két szenzációs attrakció kerül vetítésre a Magyar Színházban. Műsoron: Tulsó partról, dráma 8 felvonásban, a főszerepekben: Paul Wegener, Olga Tshechova, Paul Richter és Senki gyermekei, filmregény 7 felvonásban, a főszerepekben: Willy Forst és Xenia Desny. Két ugynevezett világatrakció 5 filmszáttal a vezetőszerepekben. Ez a grandiózus műsor ma, csütörtökön és holnap, pénteken 3, 5 és 7 óraker, szombaton fél 5 és fél 7 óraker kerül vetítésre. Helyárak: 20 és 10 lej.

Vasárnaponként két matiné a Magyar Színházban

Első előadás 10 óraker, a második fél 12 óraker

Mint hogy a Magyar Színház vasárnap d. e. matinéi iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul, ami kelemetlen torlódást okoz a jegypénztárnál, a Magyar Színház mozi vezetősége méltányolva a közönség e nagymérvű érdeklődését, már mos vasárnaptól rendszeresíti a vasárnap délelőtti két előadást, úgy, hogy ezentul vasárnap délelőtti két mozielőadás lesz, u. m. d. e 10 és a második matiné d. e. fél 12 órai kezdettel, hogy így módot nyújtson közönségének, hogy torlódás nélkül juthasson jegyekhez és kényelmesen élvezhesse az előadást. Helyárak minden matiné-előadás: 15 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 10 és fél 12 óraker matiné Mindkét matiné-előadás vetítésre kerül „Babakirálynő” attrakciós filmalkotás 8 felvonásban, a főszerepekben: Harry Liedtke és Maria Jacobini, ezenkívül amerikai burleszk kísérő műsor. Helyárak: 15 és 10 lej.

Csütörtök és péntek 3, 5 és 7 óraker: Nagy kettős attrakciós műsor: I. Tulsó partról, dráma 8 felvonásban, a főszerepekben: Paul Wegener, Olga Tshechova és Paul Richter. II. Senki gyermekei, filmregény 7 felvonásban, a főszerepekben: Willy Forst és Xenia Desny. Helyárak: 20 és 10 lej.

Szombaton csak két előadás, d. u. fél 5 és fél 7 óraker: Tulsó partról, dráma 8 felv. Főszereplők: Paul Wegener, Olga Tshechova és Paul Richter. II. Senki gyermekei, filmregény 7 felv. A főszerepekben: Willy Forst és Xenia Desny. Helyárak: 20 és 10 lej.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Csütörtök, január 22.

Bukarest. 12: Grammfón. 16: Könyvnyű zene. 17:30: Zenekari hangy. 18: Rádiógyetem. 19: Angol lecke. — 20: Rádiózenekar. Beethoven: Coriolan nyitány. Wieniawsky: Hegedűverseny, Rietti: Versenymű, Weber: Felhívás a keringőre. Közben hírek.

Budapest. 9:15: Grammfónhangverseny. 9:30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12:05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2:45: Hírek. 4: Az iskolán kívüli népművelés rádióelőadása. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5:10: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. Bakó Gábor m. kir. kísérleti igazgató: „Gyümölcsfáink legapróbb ellenségei”. 5:45: Hangverseny. Zeitinger: Orgona-preludium és fuga. Handel: Xerxes, Beethoven: Emlékezés, Mozart: Bölesódal, Schubert: A-dur szonáta, Puccini: Bohémélet, Bizet: Carmen, Liszt: Funéraisles, Lawotta: Mezei bokréta, Simkó: Ugye most is minden rosszat... — 6:50: Angol nyelvoktatás. 7:25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 7:30: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. Goldmark: Sába királynője. — A II. felv. után: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. A III. felv. után: Időjárásjelentés. Majd kb 11:10: A m. kir. Mária Terézia I. honvédegyalogezred zenekarának hangversenye. Bécs. 19:35: Schubert: Változatok egy

orgonatómára. 20: Dalcst. Brahms, Schubert, Krenek, Korngold dalok. Berlin. 21: Szimfónikus hangverseny. Handel, Mozart, Strauss művei. Köln. 19:45: Operettzene. Lipse. 21:15: Schumann művek zongorán.

Stuttgart. 21: Zongorahangy. Varsó. 17:45: Délutáni zene. Puccini: Mimi áriája a Bohémekből, Bizet: Carmen, Rozycki: Casanova, Beethoven: Zongoratrió. 19:25: Grammfón. — 20:30: Szórakoztató zene. Kattowitz. 20:30: Könyvnyű zene. — 22:15: Hangverseny.

Poznan. 20:30: Orgonaművek. Milánó. 20:30: Szimfónikus hangy. Róma. 21. Hangverseny. Prága. 22:20: Orgonahangy. Pozsony. 19:20: Dvorak: Örrdög Katica c. operája.

Briinn. 19:30: Opera. Osló. 20:30: Hangy. zongoraés ének-számokkal.

Belgrád. 22:50: Rádiókvertett. Wagner: Tristan és Isolda, Verdi: Traviata. Ljubljana. 20:30: Szólódalok. Stockholm. 19:45: Haydn, Mendelssohn, Franck, Saint-Saens, Thomas művei. 22: Mozart művei.

Apro hirdetések

Köser vegetárius étterem! Rendkívül izletes ételek. Figyelemes kiszolgálás. A vaj és tejnemek saját készítményeink. Schwartz Ignác, Cluj, Calea Regala Ferdinand 10.

Felsőkereskedelmi akadémiát végzett, katonai kötelezettségének eleget tett, 28 éves zsidó fiatalember, ki a román, magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, megfelelő alkalmazást keres. Esetleges későbbi benősülést is lehetséges. Ajánlatokat „Szolid 1931” jellegre a kiadó továbbít.

Kézpénzzel rendelkező

magános diplomás izraelita tanár, vagy tanítónő azonnalra, szakmájához megfelelő biztos vállalatnál, elhelyezkedést talál, esetleg betársulhat. Cim: Uj Kelet Oradea, Rimanóczy u. 4.

Teljes különbejáráttal szép uccai, egészséges butorozott szoba fürdőszobahasználattal is kiadó. Str. Gen. Berthelot (Eötvös u.) 25.

Zongoraórát adok jó módszerrel jutányosan, gyakorlással is. Cim a kiadóban

Mindennap frissen fejt köser tehén és bivalytej, valamint egy tehéntől fejt csecsemőtej kapható Schwartz Ignác vegetárius éttermében. Reg. Ferdinand 10. szám.

50 év körüli elvált izr. műiparos, bevezetett saját gyári üzemmél, nősülni óhajtat megfelelő hozománnyal. Ajánlatokat „Jó férj” jellegre a kiadóhivatalba. Csakis teljes című és fényképes ajánlatok lesznek figyelembe véve. Diszkréció biztosított.

Minden kérdésre feleletet ad a

A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931)

Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 560 lejes bolti ár helyett

ára füzve 200 lej, kötve 240 lejt

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉB: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

XIV. ÉV
[10]—K
január
5691

Az Uj Kelet és bántársai
Cikkeink u
farrás meg
Készítotkat
megörzésül

A pát megr

A történelem vannak, hanem hozz pedig mi pillanatokból. ből s a hit szótól 1919-ig a létük, amikor a törését, barbár kedvét humanitába mentették. ba voltak min lem és a józan letlenség jegy szerződések től hatalmas küz hozst nélkülöz lánzótt végig fejezéséül anna Európa világ rendjét és a le

Tegnap Gen uja a páthosz hozz, mely egy sekben, tévelyg lottságokban g magasabbra tő látás, a körülm föl fakadó va akar lenni. M kiáltvány, me olasz és német ferencián képi tesznek a béki működés melle den olyan hir világ egy új előtt áll.

Ezzel egyide ötven író és m dult a világ é közvéleményéb német-francia galatára hiv f világháboru u és legszentebb mely a történe dül állhatja m csapása ez a romlásán mük nak és militar mai gazdasági a remény esill lobbantja fel. olyan fenntart nek a két ki abban rejlik, azok az állam morális és ma alatt, akik m és a nemzeti ö tak ismeretese tizedet éltünk hatott meg be székszsírre. Tí háboru hekatő törő enyészet világon, győző győztek fölé olyan igazsa amelyeket Cló nem arepirulá világtörténelet

Ha az Euró ország kétszadója és művés tum nem mi kell hogy nem ségbeesésének tetőfokán talá garai fognak sedni. Azt májuk, hogy pus mentum, mint az Európa-kiá csapása anna melynek hősei szak, a rombol gát akarták u és országhatár Ez a manifeszt